

[illegible]

Nieuwe Crisis - en herstelwet (Chw)

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1 Bijzondere bepalingen voor projecten	11
2 Bijzondere voorzieningen	17
3 Wijziging van diverse wetten	27

Inleiding

Deze VNG/VROM/Stibbe brochure bevat praktische informatie over de nieuwe Crisis - en herstelwet (Chw), die als doel heeft om de ontwikkeling en verwezenlijking van ruimtelijke en infrastructurele projecten te versnellen. Deze wet is op 30 maart 2010 gepubliceerd in het Staatsblad en in werking getreden met ingang van 31 maart 2010.¹ In deze brochure informeren VNG/VROM/Stibbe u over de belangrijkste aspecten van de Chw en de gevolgen die de Chw mogelijk heeft voor uw gemeente, alsmede welke kansen de Chw uw gemeente biedt. Daarbij wordt aangesloten bij de structuur van de Chw, waarvan hierna eerst een overzicht volgt.

Structuur van de Chw

De Chw omvat twee categorieën van maatregelen:

- 1 Tijdelijke maatregelen voor aangewezen (categorieën van) projecten en bevoegdheden
- 2 Wijzigingen van bijzondere wetten en lagere regelgeving

Deze categorieën komen terug in de structuur van de Chw. De Chw is onderverdeeld in een vijftal hoofdstukken, die weer verder zijn verdeeld in afdelingen. De hoofdstukindeling is als volgt:

- *Hoofdstuk 1: Bijzondere bepalingen voor projecten.* Hierin zijn neergelegd de wijzigingen die de wetgever heeft doorgevoerd in de regels omtrent de voorbereiding van besluiten alsmede het bestuursprocesrecht, teneinde de doorlooptijd van procedures voor aangewezen (categorieën van) projecten te verkorten. Het hoofdstuk is deels ook van toepassing op de in hoofdstuk 2 genoemde plannen en projecten.
- *Hoofdstuk 2: Bijzondere voorzieningen.* In dit hoofdstuk wordt een aantal nieuwe instrumenten en mogelijkheden geïntroduceerd in het omgevingsrecht. Dit zijn: 1) het gebiedsontwikkelingsplan ("GOP") (dat meer mogelijkheden moet bieden om in aangewezen ontwikkelingsgebieden milieuruimte voor ontwikkelingen vrij te maken), 2) experimenten (om innovatieve ontwikkelingen op het

¹ Stb. 2010, nrs. 135 (Chw), 136 (wijziging art. 5.10 Chw) en 137 (KB tot inwerkingtreding Chw).

gebied van duurzaamheid te faciliteren), 3) de beperking van de belemmeringen die radarzonering vormt voor windturbines, 4) de mogelijkheid om te koop staande woningen tijdelijk te verhuren, 5) de versnelde uitvoering van woningbouwprojecten (tot 2000 woningen), en 6) de versnelde uitvoering van lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis.

- *Hoofdstuk 3: Wijziging van diverse wetten.* Hierin zijn opgenomen de wijzigingen die de Chw doorvoert in reeds bestaande wetten in formele zin.
- *Hoofdstuk 4: Wijziging van lagere regelgeving.* Hierin zijn opgenomen enkele wijzigingen die de Chw doorvoert in lagere regelgeving.
- *Hoofdstuk 5: Overgangs- en slotbepalingen.* Hierin zijn opgenomen het overgangsrecht van de Chw en slotbepalingen (deze hebben onder meer betrekking op wetsvoorstellen op het terrein van de Chw die thans nog in behandeling zijn maar waarschijnlijk wel tijdens de geldingsperiode van de Chw in werking zullen treden, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). In hoofdstuk 5 zijn bovendien enkele algemene bepalingen opgenomen, zoals de bevoegdheid van de Minister-President en andere ministers om bij AMvB nadere regels te geven.

De hoofdstukken 1 en 2 gelden in beginsel² tot 1 januari 2014, de hoofdstukken 3, 4 en 5 hebben een permanent karakter.

Een belangrijk onderdeel van de Chw vormen de bijlagen. In *bijlage I* zijn opgenomen de categorieën ruimtelijke en infrastructurele projecten waarop afdeling 2 (procedures) van hoofdstuk 1 van toepassing is. In *bijlage II* is een lijst met specifieke ruimtelijke en infrastructurele projecten opgenomen waarop de afdelingen 2 (procedures) en 3 (MER) van hoofdstuk 1 van toepassing zijn. Concreet betekent dit dat op deze projecten het speciale 'Chw procesrecht' van toepassing is zoals dat hierna nog wordt besproken. In *bijlage III* zijn opgenomen de vergunningsaanvragen waarvoor de Chw een *lex silencio positivo* (vergunningverlening van rechtswege bij niet tijdig beslissen op een aanvraag) introduceert; thans is dat nog slechts de aanvraag om een aanlegvergunning in de zin van artikel 3.16 van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro). Op grond van art. 1.2 Chw kunnen deze drie bijlagen bij AMvB op voordracht van de Minister-President en andere ministers worden aangevuld.

De Chw zal nog verder worden uitgewerkt in een AMvB die thans in voorbereiding is (het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet).³ Deze AMvB zal onder meer omvatten de toevoeging van een project aan bijlage II, de aanwijzing van de ontwikkelingsgebieden (art. 2.3), de innovatieprojecten (art. 2.4), de lokale projecten van nationale betekenis (art. 2.18) en de categorieën andere projecten van maatschappelijke betekenis (art. 2.9 lid 1 onder b). Ook bevat de AMvB enkele bepalingen die de goede uitvoering van de Chw moeten bevorderen. Voorzover relevant zal daaruit worden geput in het kader van deze brochure. Hierbij zij wel opgemerkt dat de Tweede Kamer bij amendement heeft bepaald dat de AMvB ook nog moet worden voorgehangen bij het parlement. Deze kan dus nog wijzigingen ondergaan.

Daarbij is het de bedoeling dat de hiervoor genoemde AMvB in tranches verder zal worden uitgebouwd met name waar het betreft de aanwijzing van gebieden, experimenten en (categorieën van) projecten. Voor gemeenten biedt dit de kans om voorstellen te doen om ontwikkelingen op hun grondgebied onder de werking van de Chw te brengen. Daarvoor dient, zo mogelijk in overleg met de VNG, contact te worden gezocht met het betrokken ministerie. Verzoeken dienen deugdelijk te worden gemotiveerd met inachtneming van de criteria die de Chw en de AMvB geven voor aanwijzing.

² Behoudens enkele bepalingen van overgangsrecht, die hierna nog aan de orde komen.

³ Staatscourant 26 april 2010, nr. 6302 (ontwerp-AMvB, waartegen zienswijzen kunnen worden ingebracht).

Geldingsbereik van de Chw: algemeen kader

Als hiervoor uiteengezet voorziet de Chw in de wijziging van diverse formele wetten en lagere regelgeving (hoofdstukken 3 en 4). Deze wijzigingen zijn niet gebonden aan specifieke projecten en werken dus algemeen. Ook de afdelingen 3 [radarzonering] en 5 [tijdelijke verhuur te koop staande woningen] van hoofdstuk 2 werken algemeen.

De procesrechtelijke voorzieningen (hoofdstuk 1) en de afdelingen 1 [ontwikkelingsgebieden], 2 [innovatie], 6 [versnelde uitvoering van bouwprojecten] en 7 [versnelde uitvoering van lokale en (boven) regionale projecten met nationale betekenis] van hoofdstuk 2 gelden slechts ten aanzien van ruimtelijke en infrastructurele projecten. In een overzicht komt dit er als volgt uit te zien:

- Bijlage I: categorieën van projecten (zie voor een overzicht hierna) waarop de bestuursprocesrechtelijke voorzieningen uit hoofdstuk 1 van toepassing zijn.
- Bijlage II: concrete projecten waarop de procedurele voorzieningen en de m.e.r.-maatregel uit hoofdstuk 1 van toepassing zijn.
- De m.e.r.-maatregel uit hoofdstuk 1 is ook van toepassing op afdeling 7 van hoofdstuk 2, betreffende de versnelde uitvoering van lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis.
- De afdelingen 1, 2 en 7 van hoofdstuk 2 gelden alleen voor gebieden en projecten die bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen.

De procesrechtelijke voorzieningen van hoofdstuk 1 Chw gelden voor een aantal algemene categorieën van projecten die zijn genoemd in bijlage I en voor een aantal specifieke projecten die zijn genoemd in bijlage II.

De algemene categorieën van ruimtelijke en infrastructurele projecten genoemd in bijlage I zijn:

1) duurzame energie (zoals windmolens)
2) gebiedsontwikkeling en werken van provinciaal of nationaal belang
3) gebiedsontwikkeling en werken van lokaal of regionaal belang
4) greenports
5) hoofdwegen
6) luchthavens
7) natuur, water en waterstaatswerken
8) spoorwegen
9) vaarwegen

In bijlage I bij de Chw staan de criteria op grond waarvan bepaald kan worden wanneer van een algemene categorie sprake is.

Het geldingsbereik van de bijzondere voorzieningen uit hoofdstuk 2 is geregeld in de verschillende afdelingen van hoofdstuk 2 zelf. Hierbij kan er sprake zijn van een specifiek criterium, bijvoorbeeld de bouw van een bepaald aantal woningen (zie art. 2.9 in het kader van de versnelde uitvoering van bouwprojecten). Dikwijls volstaat de Chw echter met een verwijzing naar de nog vast te stellen AMvB, waarin wordt vastgelegd bij welke projecten gebruik kan worden gemaakt van één of meer van de bijzondere voorzieningen.

Geldingsperiode (art. 5.10 lid 1)

De Chw is in werking getreden met ingang van 31 maart 2010.⁴ De Chw is bedoeld als tijdelijke wet; artikel 5.10 bepaalt dat de Chw vervalt met ingang van 1 januari 2014. Dit betekent dat de bijzondere bepalingen met betrekking tot projecten (hoofdstuk 1) en de bijzondere voorzieningen (hoofdstuk 2) hun werking verliezen op 1 januari 2014, met uitzondering van overgangsrechtelijke voorzieningen (zie hierna). De wijzigingen van de diverse wetten waarin de Chw voorziet (hoofdstukken 3 en 4) behouden wel hun werking na 1 januari 2014. De reden daarvoor is dat de wijzigingen op het moment van de inwerkingtreding van de Chw hun beslag hebben gekregen en zijn opgegaan in de bijzondere wetten waarop zij betrekking hebben. Daarmee zijn deze wijzigingen direct uitgewerkt en behouden zij hun gelding na het vervallen van de Chw.

Overgangsrecht (art. 5.3 en 5.10 lid 2 en 3)

De Chw bevat zowel overgangsrecht ten aanzien van de inwerkingtreding van de Chw, als overgangsrecht ten aanzien van het vervallen van de Chw.

Het overgangsrecht bij de inwerkingtreding

Indien een besluit waarop de Chw van toepassing is, is bekendgemaakt voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Chw (31 maart 2010) dan zijn de artikelen 1.4 en 1.6 tot en met 1.9 Chw niet van toepassing op het beroep dan wel het hoger beroep dat tegen dit besluit wordt ingesteld (art. 5.3, eerste lid Chw).

De artikelen 1.4 en 1.9 zijn evenmin van toepassing indien hoger beroep wordt ingesteld tegen een uitspraak van de rechtbank over een besluit dat is bekendgemaakt voor 31 maart 2010 (art. 5.3, tweede lid Chw).

Concreet betekent dit dat in die gevallen niet gelden de hierna nader toe te lichten: 1) beperking van het beroepsrecht voor lagere overheden, 2) verkorting van de behandeltermijnen van het beroep, 3) uitsluiting van pro forma beroepen en 4) het relativiteitsbeginsel. Indien hoger beroep wordt ingesteld tegen een uitspraak die ná 31 maart 2010 is bekendgemaakt maar die wel betrekking heeft op een besluit dat is bekendgemaakt vóór 31 maart 2010, dan zijn alleen de artikelen 1.4 (de beperking van het beroepsrecht van lagere overheden) en 1.9 (het relativiteitsbeginsel) niet van toepassing. De artikelen 1.3 (voorbereiding besluiten), 1.5 (passeren gebreken) en 1.10 (houdbaarheid onderzoeksgegevens) zijn dus onmiddellijk van toepassing, ook op lopende bezwaar- en beroepsprocedures.

De Chw bevat voorts meer specifiek overgangsrecht in het kader van de inwerkingtreding van de Chw ten aanzien van onteigeningsbesluiten, de Interimwet stad-en-milieubenadering, de Spoedwet wegverbreding en de Tracéwet. Daarvoor zij verwezen naar de artikelen 5.4 t/m 5.5b Chw.

De situatie na 1 januari 2014

Als hiervoor uiteengezet, vervalt de Chw op 1 januari 2014. Voor projecten die dan nog niet zijn afgerond, is een voorziening getroffen. Deze voorziening houdt in dat de Chw van toepassing blijft op besluiten of handelingen ter uitvoering van een project, indien het eerste besluit ter uitvoering van dat project is genomen voor 1 januari 2014 (zie art. 5.10 lid 2). De Chw blijft na 31 december 2013 ook van toepassing (zie art. 5.10 lid 3) op:

- ontwikkelingsgebieden ten aanzien waarvan voor 1 januari 2014 een gebiedsontwikkelingsplan als bedoeld in artikel 2.3 is vastgesteld;

⁴ Stb. 2010, 137. De artikelen 3.6 en 3.25 van de Chw werken echter terug tot en met 1 juli 2008, respectievelijk tot en met 15 juni 2009 (zie artikel 5.10, zoals gewijzigd met Stb. 2010, 136).

- experimenten als bedoeld in artikel 2.4 die voor 1 januari 2014 zijn aangewezen overeenkomstig dat artikel;
- de versnelde uitvoering van bouwprojecten als bedoeld in artikel 2.9, eerste lid, indien de gemeenteraad ten aanzien van dat project voor 1 januari 2014 een projectuitvoeringsbesluit heeft vastgesteld in de zin van artikel 2.10;
- de versnelde uitvoering van de krachtens artikel 2.18 aangewezen lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis, indien ten aanzien van die projecten voor 1 januari 2014 aan de door de gemeenteraad vastgestelde structuurvisie ex artikel 2.19, eerste lid, zijn gehecht de verklaringen in de zin van artikel 2.20 lid 2 (inhoudende instemming van de in dat artikel genoemde bestuursorganen met de in de structuurvisie voorgestelde wijze van verwezenlijking van het project).

1 Bijzondere bepalingen voor projecten

Inleiding

Hoofdstuk 1 bestaat uit vier afdelingen en is er op gericht om besluitvorming te versnellen en bestuursprocesrechtelijke belemmeringen zoveel mogelijk weg nemen. In afdeling 1 wordt het toepassingsbereik van dit hoofdstuk bepaald. In afdeling 2 is een aantal processuele maatregelen voorzien (beperking van het beroepsrecht, het bevorderen van finale geschilbeslechting, verkorting van termijnen en beperking van de onderzoeksplichten). Afdeling 3 betreft de vereenvoudiging van de MER-procedure, terwijl afdeling 4 ziet op de *lex silencio positivo*. Art. 1.1 Chw bepaalt welke afdelingen wanneer van toepassing zijn. Daarop wordt hierna per afdeling ingegaan. Vooraf echter een opmerking over de rechtsmiddelenclausule bij besluiten waarop hoofdstuk 1 van toepassing is.

De rechtsmiddelenclausule (art. 10 en 11 ontwerp-AMvB)

Artikel 10 lid 1 van de ontwerp-AMvB bepaalt dat indien hoofdstuk 1 van de Chw op een besluit van toepassing is, dit moet worden vermeld bij het besluit en bij de bekendmaking of mededeling daarvan (de rechtsmiddelenclausule). Indien tegen het besluit beroep openstaat, moet bij het besluit en de bekendmaking daarvan voorts worden vermeld dat in het beroepsschrift beroepsgronden moeten worden opgenomen, en deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld (art. 10 lid 2). Ingevolge artikel 11 van de ontwerp-AMvB moet een rechtbankuitspraak deze gegevens ook bevatten, indien hoofdstuk 1 van de Chw van toepassing is op het hoger beroep tegen die uitspraak. Het is namelijk van belang dat het rechters, bestuursorganen en belanghebbenden direct duidelijk is dat het gaat om een besluit waarop het Chw procesrecht van toepassing is (zodat bijvoorbeeld belanghebbenden weten dat zij geen pro forma beroep kunnen instellen en rechters dat zij het beroep versneld moeten behandelen). In de toelichting bij de ontwerp-AMvB is een voorbeeldtekst voor deze rechtsmiddelenclausule opgenomen.

De ontwerp-AMvB stelt geen sanctie op het niet naleven van de regels van artikel 10 en 11 omtrent de rechtsmiddelenclausule. Voorstelbaar is wel dat de bestuursrechter – zeker in de beginfase van de werking van de Chw – in dat geval het niet in acht nemen van het bijzondere procesrecht uit de Chw verschoonbaar zal achten. Het belang van een adequate voorlichting over de rechtsmiddelen moet derhalve niet worden onderschat. Kort en goed leidt een adequate rechtsmiddelenclausule tot het uitblijven van discussie over de toepasselijkheid van de processuele bepalingen uit de Chw, die op hun beurt tot een versnelling van procedures (kunnen) leiden.

Afdeling 2: processuele maatregelen

Toepassingsbereik (art. 1.1)

Afdeling 2 is van toepassing op alle besluiten die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling of verwezenlijking van (categorieën van) ruimtelijke infrastructurele projecten als genoemd in bijlagen I en II bij de Chw.⁵ Categorieën van ruimtelijke infrastructurele projecten genoemd in bijlage I die van belang zullen zijn voor gemeenten, zijn bijvoorbeeld duurzame energie (1) en gebiedsontwikkeling/werken van lokaal of regionaal belang (3). De laatstgenoemde categorie spreekt – kort gezegd – van de bouw van meer dan 20 woningen in een aaneengesloten gebied of de herstructurering van woon- en werkgebieden. De eerstgenoemde categorie spreekt (naast bodemenergiesystemen en warmtekrachtkoppelingen) van de aanleg of uitbreiding van productie-installaties voor de opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie [...].

Een letterlijke interpretatie van de wettekst leidt tot de conclusie dat het bestaan van één crisiswet-onderdeel in een besluit, tot gevolg heeft dat het procesrecht uit de Chw voor het gehele besluit van toepassing is. Een concreet voorbeeld hiervan zou zijn een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan 'Buitengebied'. Als op basis van dat plan bijvoorbeeld ergens in dat gebied een windmolen (een Chw-categorie) ruimtelijk wordt mogelijk gemaakt, dan valt dit hele besluit onder het Chw-procesrecht. Dus óók als het enige beroepsschrift zich richt tegen het tegelijkertijd positief bestemmen van een illegaal schuurtje (geen Chw-categorie) elders in het plangebied, is de Chw van toepassing. Een kanttekening bij deze uitleg is dat de wetgever niet heeft bedoeld om 'allerlei illegale schuurtjes' alsnog via Chw-besluiten versneld/vereenvoudigd te realiseren. Het is derhalve niet ondenkbaar dat een rechter (onder omstandigheden) kritisch zal zijn met de toepassing van het Chw-procesrecht op een besluitonderdeel dat niet onder de doelstellingen van de Chw valt. De artikelsgewijze toelichting stelt immers: *"Het gaat er om dat de onder de voorgestelde Crisis- en herstelwet vallende projecten daadwerkelijk worden gerealiseerd. Ieder besluit dat voor deze realisatie nodig is, geldt als genomen in het kader van het project."*

Het is hoe dan ook zeer aan te bevelen dat bij besluitvorming die valt onder de Chw, door gemeenten specifiek wordt verwezen naar de in de bijlage genoemde (toepasselijke) categorie. Dit voorkomt onduidelijkheden over de toepasselijkheid van het Chw-procesrecht.

Daarnaast is deze afdeling ook van toepassing met betrekking tot (besluiten ter uitvoering van) gebiedsontwikkelingsplannen als bedoeld in art. 2.3 lid 1 Chw alsmede de voor de uitvoering van maatregelen of werken als bedoeld in art. 2.3 lid 2 onderdelen b en c vereiste besluiten (milieukwaliteit- en compensatiemaatregelen in ontwikkelingsgebieden). Dat geldt ook voor (woningbouw)projectuitvoeringsbesluiten als bedoeld in art. 2.10 lid 1 Chw. Blijkens de ontwerp-AMvB (artikel 9) worden onder besluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdelen a en b, in ieder geval niet verstaan besluiten omtrent planschade en nadeelcompensatie.

Alleen vergewisplicht ook bij niet-wettelijk verplichte (deskundigen) onderzoeken (art. 1.3)

⁵ Zoals vermeld, op grond van art. 1.2 Chw kunnen deze lijsten bij AMvB worden aangevuld.

Op grond van art. 1.3 Chw is artikel 3:9 Awb nu (ook) van toepassing indien een besluit berust op een niet wettelijk verplicht deskundigenonderzoek. Het bestuursorgaan dient zich ervan te vergewissen dat deze onderzoeken op een zorgvuldige wijze hebben plaatsgevonden. Als dit het geval is kan voor de voorbereiding en onderbouwing van een (onderdeel van een) besluit worden volstaan met een verwijzing naar het deskundigenonderzoek. In dat kader is een globaal onderzoek naar de inhoud en totstandkoming van het advies of rapport in de regel voldoende. Dit is voor de gemeentelijke omgevingsrechtelijke praktijk nuttig omdat daar vaak wordt gewerkt met onderzoeken naar, bijvoorbeeld, milieueffecten en de gevolgen van een project voor dier- en plantensoorten.

Beperking beroepsrecht bij de bestuursrechter van decentrale overheden (art. 1.4)

In de Chw wordt het beroepsrecht van decentrale overheden bij de bestuursrechter beperkt. Zoals bij de andere bepalingen uit afdeling 2 het geval is, geldt deze bepaling uitsluitend voor de besluiten die zijn genomen in het kader van projecten die zijn genoemd of omschreven in de bijlage I en II en de latere toevoegingen via artikel 1.2 Chw. Dit kunnen dus besluiten van de centrale overheden zijn, maar ook provinciale inpassingplannen etc. Als gevolg daarvan kunnen een gemeente als publiekrechtelijke rechtspersoon, alsmede daartoe behorende bestuursorganen zoals het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad, geen beroep meer instellen bij de bestuursrechter tegen een besluit indien dat niet aan deze rechtspersoon of een orgaan daarvan is gericht (art. 1.4 Chw). Ter illustratie: een gemeente, noch het College van Burgemeester en Wethouders van die gemeente, kan/kunnen beroep instellen tegen een onder de Chw vallend tracé-besluit tot aanleg van een snelweg langs haar grondgebied.

Beroep bij de bestuursrechter blijft dus wel mogelijk als een decentrale overheid de geadresseerde is van een besluit. Vraagt dus een gemeente zelf een vergunning aan voor een Chw-project en wordt deze aanvraag afgewezen, dan heeft zij als geadresseerde van het besluit wel beroepsrecht. Het verdient nadruk dat decentrale overheden wél kunnen participeren in bestuurlijke voorprocedures.

Passeren gebreken (art. 1.5)

Om finale geschilbeslechting te bevorderen, geeft art. 1.5 Chw de bevoegdheid om in bezwaar en (hoger) beroep naast formele ook (kleine) materiële gebreken te passeren, mits aannemelijk is dat belanghebbenden daardoor niet worden benadeeld. Daarmee wordt beoogd te voorkomen dat een besluit wordt vernietigd op grond van een klein gebrek terwijl al duidelijk is dat het bestuur dit gebrek vervolgens kan en zal herstellen, zodat nadere verlengde besluitvorming geen redelijk doel dient en alleen maar tijd en geld kost. Art. 6:22 Awb, dat alleen voorziet in het passeren van formele gebreken, blijft buiten toepassing onder vigeur van de Chw.

Versnelling van procedures bij de rechter (art. 1.6 en 1.7)

Om tegemoet te komen aan de kritiek dat met name rechterlijke procedures te lang zouden duren voorzien de artikelen 1.6 en 1.7 Chw in een aantal maatregelen op dit vlak. Zo voorziet de Chw in een versnelde behandeling van (hoger) beroepen tegen de besluiten voor de aangewezen projecten. Binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn moet uitspraak worden gedaan. Buiten de Chw geldt er in veel gevallen geen wettelijke termijn waarbinnen uitspraak moet worden gedaan. In de meeste gevallen wordt er binnen een jaar uitspraak gedaan.

Op grond van artikel 1.7 en 1.8 Chw hoeft de uitspraak niet binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn te worden gedaan, als de bestuurlijke lus wordt toegepast of als er prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie in Luxemburg worden gesteld. Indien de bestuurlijke lus wordt toegepast moet de bestuursrechter binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn een tussenuitspraak doen en binnen zes maanden na de verzending van de tussenuitspraak een einduitspraak. Wanneer er

prejudiciële vragen moeten worden gesteld, doet de rechter dit binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn bij tussenuitspraak. In de tussenuitspraak beslist de bestuursrechter overigens zoveel mogelijk ook op de beroepsgronden die niet door de vragen worden geraakt.

Ook voor de vaste adviseur van de Afdeling, de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB), gelden op grond van de Chw kortere termijnen. De StAB moet binnen twee maanden adviseren (nu is dat meestal tussen de vier en zes maanden).

De versnelling van de procedures bij de bestuursrechter zal ook consequenties hebben voor de verwerende partijen. Zo hanteert de Afdeling een termijn van één week voor het toezenden van de op de zaak betrekking hebbende stukken en een termijn van twee weken voor het indienen van een verweerschrift.

Geen pro-forma beroepen met latere aanvulling beroepsgronden bij de rechter (art. 1.6a)

Op basis van art. 1.6a Chw moeten partijen binnen de beroepstermijn alle beroepsgronden naar voren brengen op straffe van niet-ontvankelijkheid (bij het geheel ontbreken van beroepsgronden) dan wel niet-behandeling van de te laat naar voren gebrachte grond. Dit is een belangrijk verschil met de huidige situatie waarin partijen op grond van artikel 6:5 en 6:6 Awb de mogelijkheid hebben om een pro forma beroepschrift in te dienen en de beroepsgronden binnen een nadere door de rechter gestelde termijn aan te vullen. Verder kunnen naar huidig recht (in ieder geval in beroep in eerste aanleg) tot tien dagen voor de zitting nadere beroepsgronden worden ingediend, tenzij de goede procesorde daaraan in de weg staat. Voor Chw-projecten kan dat dus niet meer.

Zoals hiervoor reeds is aangegeven bepaalt de ontwerp-AMvB dat partijen hierop moeten worden gewezen in de rechtsmiddelverwijzing onder besluiten van gemeentelijke bestuursorganen. Indien dat niet gebeurt, is het voorstelbaar dat de bestuursrechter – zeker in de beginfase van de werking van de Chw – de keuze voor een pro forma beroepschrift en het buiten de beroepstermijn aanvullen van de gronden verschoonbaar zal achten.

Relativiteitsvereiste (art. 1.9)

Art. 1.9 Chw voorziet in de invoering van het relativiteitsvereiste. Op grond daarvan mag de bestuursrechter in beroep en hoger beroep een besluit niet vernietigen wegens strijd met een geschreven of ongeschreven rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel, indien de betreffende regel of het beginsel kennelijk niet strekt tot bescherming van de belangen van degene die zich daarop beroept.

Met deze beperking wordt beoogd het aantal beroepsgerechtigden c.q. beroepsgronden (verder) te verminderen. Zo kan een concurrent geen beroep doen op brandveiligheidsbepalingen uit het Bouwbesluit om vestiging van een concurrerend bedrijf in greenport Klavertje 4 (een Chw-project) te voorkomen. Op deze wijze wil de wetgever de rechtsbeschermingsgedachte in het bestuursprocesrecht nog verder centraal stellen. Dat betekent dat de bestuursrechter er alleen is om de concrete belangen van de eiser die in het geding zijn te beschermen, en niet om het overheidsoptreden in algemene zin te controleren.

Omdat deze eis (bij in het bijzonder normen van Europeesrechtelijke oorsprong) tot vragen aanleiding kan geven, is als eis opgenomen dat de rechtsregel alleen buiten beschouwing wordt gelaten als deze 'kennelijk' niet strekt tot bescherming van de belangen van eiser. Dat geeft de rechter de ruimte om bij twijfel een beroepsgrond (voor alle zekerheid) toch mee te nemen.

Van belang is dat het relativiteitsvereiste alleen geldt in de beroepsfase en niet in de bezwaarfase. Beslissen op bezwaar heeft een ander karakter dan rechtspraak. Tijdens de bezwaarfase ligt de nadruk

namelijk niet op rechtsbescherming van belanghebbenden (individuele belangen), maar op kwaliteitsverhoging van de besluitvorming (algemeen belang). Het gaat dan niet zozeer om onderzoek naar geschonden individuele belangen (rechtmatigheidstoetsing “ex tunc”), maar veeleer om onderzoek naar aspecten die nog niet bij de eerdere belangenafweging waren betrokken (volledige heroverweging “ex nunc”).

Gebruik vaststaande feiten door een bestuursorgaan bij het nemen van een nieuwe beslissing na een rechterlijke vernietiging en na een tussenuitspraak als bedoeld in art. 8:80a Awb (art. 1.10)

Artikel 1.10 Chw beoogt de houdbaarheidsduur van ‘oude feiten’ te verlengen door de mogelijkheden van hergebruik daarvan door het bestuursorgaan te verruimen na een rechterlijke vernietiging of na toepassing van de bestuurlijke lus van art. 8:80a Awb.

Daarmee wordt in feite de hoofdregel doorbroken dat in dergelijk gevallen het bestuursorgaan *ex nunc* moet oordelen, dat wil zeggen met inachtneming van sinds het bestreden besluit opgekomen nieuwe feiten en omstandigheden. Als gevolg van deze bepaling kunnen gemeenten bij het nemen van het nieuwe besluit in beginsel afzien van (het doen uitvoeren van) nieuw (deskundigen)onderzoek. Een uitzondering hierop geldt uiteraard indien de vernietiging van het besluit het gevolg was van gebreken in het verrichte onderzoek. In dergelijke gevallen spreekt het voor zich dat het gebrekkige onderzoek wel over moet.

Overigens blijven bestuursorganen natuurlijk wel bevoegd nieuw onderzoek aan het nieuwe besluit ten grondslag te leggen. Verder kan het zorgvuldigheidsbeginsel in bepaalde gevallen daartoe nopen. De bepaling ziet niet op een wijziging van regelgeving of beleid.

De regel dat het bestuursorgaan bij het nemen van het nieuwe besluit in beginsel mag uitgaan van de feiten zoals die waren bij het nemen van het vernietigde besluit, geldt ook als een nieuw besluit moet worden genomen na toepassing van de bestuurlijke lus, want dan speelt in beginsel hetzelfde probleem (art. 1.10, tweede lid Chw). Het artikel ziet nadrukkelijk niet op de situatie dat het recht (regelgeving of rechtspraak) in de tussentijd is gewijzigd. In de meeste gevallen zal het gaan om wijziging in de regelgeving. Het is aan de desbetreffende regelgever om zo nodig te zorgen voor overgangsrecht. Evenmin geeft de voorgestelde bepaling een voorziening voor het geval het beleid van het bestuursorgaan in de tussenliggende periode is gewijzigd.

Afdeling 3: vereenvoudiging MER-procedure (art. 1.11)

Artikel 1.11 vereenvoudigt de procedure omtrent de milieueffectrapportage voor besluiten: de project-m.e.r.. Ten aanzien van de plan-m.e.r. verandert er niets. In de eerste plaats wordt art. 7.10 Wet milieubeheer (Wm) buiten toepassing verklaard zodat een beschrijving van alternatieven niet nodig is, waardoor ook andere artikelen van de Wm die zien op deze alternatieven onder vigeur van de Chw niet van toepassing zijn. Verder is artikel 7.26 Wm buiten toepassing verklaard zodat er geen sprake meer is van verplichte advisering door de Commissie voor de MER. Hiermee is tijdswinst te boeken.

Deze vereenvoudiging van de project-m.e.r. is op grond van art. 1.1 lid 3 Chw alleen van toepassing op projecten genoemd in bijlage II alsmede op krachtens art. 2.18 Chw aangewezen projecten, te weten lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis.

Afdeling 4: lex silencio positivo (art. 1.12)

De lex silencio positivo (lsp) ten slotte, waarin art. 1.12 Chw voor specifieke vergunningen voorziet, houdt in dat als het bestuursorgaan niet binnen de wettelijke termijn beslist, de aanvraag van rechtswege is gehonoreerd. De lsp is geen nieuwe figuur in ons bestuursrecht. Wij kennen deze al sinds jaar en dag voor onder meer de bouwvergunning, althans voor zover er geen sprake is van strijd met het bestemmingsplan.

De Chw voegt hieraan op dit moment weinig toe omdat vooralsnog alleen de aanlegvergunning is aangewezen als vergunning waarop de lsp van toepassing is (zie bijlage III).

De lsp is geregeld in de artikelen 4:20a tot en met 4:20f Awb. Artikel 1.12 Chw bevat enkele afwijkingen van de lsp-regeling in de Awb:

- de van rechtswege verleende aanlegvergunning treedt ingevolge art. 1.12, derde lid, in werking zeven weken na de dag waarop deze is bekendgemaakt;
- de bevoegde instantie bevestigt de ontvangst van de aanvraag zo snel mogelijk en vermeldt daarbij:
 - 1 binnen welke termijn de beschikking wordt gegeven;
 - 2 welke rechtsmiddelen de aanvrager ten dienste staan om tegen de beschikking op te komen, en
 - 3 dat de gevraagde beschikking van rechtswege is genomen indien er niet tijdig op de aanvraag is beslist.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voorziet in een nog ruimere toepassing van de lex silencio positivo. De regeling van de lsp in de Chw is niet van toepassing op (complexe) besluiten die worden voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4.

2 Bijzondere voorzieningen

Ontwikkelingsgebieden (art. 2.1 – 2.3a)

Als experiment wordt een aantal gebieden bij AMvB aangewezen als ontwikkelingsgebied. De ontwikkelingsgebieden zijn bedoeld als gebieden waar door gebrek aan flexibiliteit in de beschikbare milieugebruiksruimte maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen stagneren. Door gebruik te maken van een gebiedsontwikkelingsplan kan het bestuur van een gemeente proactief handelen en er kan doorzettingsmacht worden gecreëerd. Bij ontwikkelingsgebieden wordt gedacht aan intensivering van bedrijventerreinen, waar wel fysieke ruimte maar geen milieugebruiksruimte beschikbaar is. En aan gebieden waar een transitie plaatsvindt van een bedrijventerrein naar een woon/werkgebied.

Artikel 2 van de ontwerp-AMvB wijst vooralsnog twee ontwikkelingsgebieden aan als bedoeld in art. 2.2. Chw: i. Stadshavens Rotterdam (omvattende het Waal-Eemhavengebied, de Rijn- en Maashaven, het Merwehaven-Vierhavensgebied en het RDM-terrein (Heijplaat) en ii. Zaanstad Midden (omvattende de stadsdelen Wormerveer-Zuid, Oud Zandijk, Oud Koog, 't Kalf, Zaanadam West, Kogerveld en Rosmolenwijk). De gebieden staan op een kaart aangeduid in bijlage 2 bij de ontwerp-AMvB.

De aanwijzing geldt voor maximaal tien jaar. Om als gebied bij ontwerp-AMvB te worden aangewezen moet sprake zijn van een gebied dat aanwijzing verdient met het oog op het versterken van de duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling van dat gebied. Het gebied kan ook een bestaand stedelijk gebied zijn of een bestaand bedrijventerrein. Voor de aangewezen gebieden dient de gemeenteraad een gebiedsontwikkelingsplan vast te stellen. Dit plan maakt, na vaststelling, deel uit van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan (en het exploitatieplan) worden overeenkomstig met het gebiedsontwikkelingsplan gewijzigd en worden tegelijkertijd met het gebiedsontwikkelingsplan vastgesteld. Het gebiedsontwikkelingsplan dient te voorzien in: (a) de voorgenomen projecten ten behoeve van het optimaliseren van de milieugebruiksruimte, (b) de voorgenomen maatregelen en werken ten behoeve van de milieukwaliteit, en (c) de in het gebied noodzakelijke maatregelen en werken ter compensatie van het beslag op milieugebruiksruimte door de in het plan voorziene ruimtelijke ont-

wikkelingen. Ook dient een kostenraming te zijn opgenomen (sub e). Voor de voor de uitvoering van de onder (b) genoemde maatregelen en werken genomen besluiten mag, nadat het gebiedsontwikkelingsplan onherroepelijk is geworden, afgeweken worden van de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998, de Ontgrondingenwet, de Wet ammoniak en veehouderij, de Wet bodembescherming, de Wet geluidhinder, de Wet geurhinder en veehouderij, de Wet inzake luchtverontreiniging, en de Wet milieubeheer (met uitzondering van artikel 5.2b betreffende de EU-Kaderrichtlijn water en de Waterwet en afdeling 5.2 Wm terzake de luchtkwaliteit). Dit laat onverlet dat de Europeesrechtelijke regels in acht moeten worden genomen. Verder geldt wel dat uiterlijk na tien jaar alsnog moet worden voldaan aan de 'normale' milieukwaliteitsnormen. B & W dienen zo nodig aan te geven op welke wijze aan die normen zal worden voldaan.

De procedure tot vaststelling van het gebiedsontwikkelingsplan loopt via afdeling 3.4 van de Awb. Daarna volgt beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, waarbij het gebiedsontwikkelingsplan, het bestemmingsplan en het exploitatieplan als één besluit worden aangemerkt.

Innovatie (art. 2.4)

Voor innovatieve ontwikkelingen die zullen bijdragen aan de bestrijding van de economische crisis en bovendien de duurzaamheid bevorderen bestaat de mogelijkheid om af te wijken van de in de Chw genoemde regelgeving. Het betreft innovatieve ontwikkelingen die aanlopen tegen onbedoelde belemmerende regelgeving. Het gaat hier derhalve om de activiteit (innovatieve toepassingen) hetgeen zich onderscheidt van de mogelijkheden van de artikelen 2.2 en 2.3 Chw die op een bepaald gebied zijn gericht. De innovaties moeten wel in het teken staan van duurzaamheid. Het gaat om wetgeving die normen bevat die effecten hebben op de economische bedrijvigheid. De aanwijzing van deze activiteiten geschiedt bij AMvB.

De wetten waarvan kan worden afgeweken zijn:

De Elektriciteitswet 1998
De Warmtewet
De Wet ammoniak en veehouderij;
De Wet bodembescherming
De Wet geluidhinder
De Wet geurhinder en veehouderij
De Wet inzake de luchtverontreiniging
De Wet milieubeheer (Wm), met uitzondering van artikel 5.2b (plannen op grond van de Waterwet) en titel 5.2 (Nationaal Samenwerkingsprogramma Lucht)
De Wet ruimtelijke ordening
De Woningwet

De eerste voorbeelden van de innovatieve experimenten zijn terug te vinden in de ontwerp-AMvB. In paragraaf drie wordt een regeling getroffen voor de zogeheten 'mini windturbine' en de 'eco iglo'. Elk artikel van de ontwerp-AMvB bepaalt telkens voor welk gemeentelijk grondgebied de regeling is bedoeld en van welke wetten wordt afgeweken. Zo bepaalt bijvoorbeeld art. 3 van de ontwerp-AMvB dat binnen het grondgebied van de gemeenten Amersfoort, Houten, Nieuwegein en Utrecht, het bouwen van een mini windturbine voor de duur van tien jaar aangemerkt wordt als bouwen van beperkte betekenis als bedoeld in artikel 43, eerste lid, onderdeel c, van de Woningwet (behoudens in gevallen als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van het Besluit bouwvergunningvrije en licht-vergunningplichtige bouwwerken). Artikel 4 van de ontwerp-AMvB stelt een aantal artikelen van het Bouwbesluit 2003 buiten werking voor wat betreft de bouw van eco iglo's in de gemeente Leeuwarden.

Artikel 5 van de ontwerp-AMvB bevat een regeling voor het grondgebied van de gemeente Leeuwarden waarmee het mogelijk wordt een windmolen te plaatsen door middel van compressietechniek.

De kaders om af te wijken zijn ruim; in beginsel is elke afwijking mogelijk. Wel dient op korte termijn door de betrokken minister te worden geëvalueerd, om snel duidelijkheid te verkrijgen over het effect van het experiment. De evaluatie biedt volgens de toelichting de mogelijkheid tot (gewijzigde) voortzetting, dan wel beëindiging van het experiment. De betrokken minister dient zich daarover een oordeel te vormen en dat oordeel in de evaluatie te vermelden. Blijkens art. 6 van de concept-AMvB wordt de betrokken minister daarin bijgestaan door een Adviescommissie bestaande uit deskundigen.

Radarzonering (art. 2.5 – art 2.6)

Planologische besluiten die betrekking hebben op gronden die in een radarverstoringsgebied liggen mogen geen bestemmingen of regels bevatten die bouwwerken mogelijk maken die vanwege hun hoogte onaanvaardbare gevolgen kunnen hebben voor het beeld van de radar van een radarstation. Bij ministeriële regeling worden de radarstations en de begrenzingen van het radarverstoringsgebied aangewezen en wordt de maximale hoogte van de betreffende bouwwerken vastgesteld. Het derde lid van artikel 2.6 lid biedt een procedurele mogelijkheid om van de gestelde maximale hoogte voor bouwwerken in een radarverstoringsgebied te kunnen afwijken. De verwijzingen in het derde lid van artikel 2.6 naar de onderdelen in het tweede lid zijn niet juist.

De regeling loopt vooruit op het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat later dit jaar van kracht wordt.

Tijdelijke verhuur van te koop staande woningen (art. 2.8)

De Chw bevat een (tijdelijke) wijziging van de Leegstandwet die er op ziet dat ook bij tijdelijke verhuur op grond van de Leegstandwet duurdere te koop staande woningen tegen een geliberaliseerde huurprijs verhuurd kunnen worden. Deze tijdelijke liberalisatie geldt voor te koop staande woningen die voldoende woningwaarderingspunten scoren om bij een gewone huurovereenkomst een huurprijs boven de liberalisatiegrens (647,53 per maand) te mogen vragen. Tot 1 juli 2010 is dat 143 punten en meer en van 1 juli 2010 tot 1 januari 2011 is dat 141 punten en meer. De liberalisatiegrens per 1 januari 2011 wordt in najaar 2010 bekend gemaakt. Als een woning voldoende woningwaarderingspunten scoort, geldt er geen maximale huurprijs en hoeft de gemeente ook geen maximale huurprijs in de vergunning te vermelden.

Versnelde uitvoering van bouwprojecten (projectuitvoeringsbesluit (art. 2.9 – 2.17)

Uitgangspunten

Met de procedure voor het projectuitvoeringsbesluit (Afdeling 6, art. 2.9 – art 2.17 Chw) wordt tijdelijk een versnelling aangebracht in de besluitvorming voor woningbouwprojecten en andere projecten van maatschappelijke betekenis. De wettelijke voorschriften krachtens welke voor het project een vergunning, ontheffing, vrijstelling of enig ander besluit is vereist, zijn niet van toepassing. Ter vervanging van de buiten toepassing verklaarde toestemmingsvereisten neemt de gemeenteraad een integraal besluit om het betrokken woningbouwproject uit te voeren. Dit gebeurt door het nemen van een projectuitvoeringsbesluit. (art. 2.10, derde lid Chw) Dit betekent dat een projectuitvoeringsbesluit allerlei verschillende toestemmingen kan bevatten zoals toestemmingen ter vervanging van bouwvergunningen, of kap – en sloopvergunningen. De bestaande wettelijke toetsingskaders en inhoudelijke normen worden door de gemeenteraad in acht genomen. Er is beroep in één instantie mogelijk.

Toepassingsbereik

Artikel 2.9, eerste lid, onder a Chw is van toepassing op projecten die geheel of hoofdzakelijk voorzien in de bouw van ten minste 12 nieuwe woningen en ten hoogste 2000 nieuwe woningen. In het geval van 2000 woningen moet sprake zijn van twee ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling. Kan slechts sprake zijn van één ontsluitingsweg, dan mogen er maximaal 1500 nieuwe woningen worden gerealiseerd. De aantallen woningen zijn zo afgebakend dat ze passen binnen het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) en niet m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn. Er behoeft derhalve geen afzonderlijke toetsing op de luchtkwaliteit plaats te vinden en/of een milieueffectrapport te worden opgesteld. Let op, woningbouwprojecten die in elkaars directe nabijheid liggen of gelegen zullen zijn, vallen buiten het toepassingsbereik van Afdeling 6. Hiermee wordt het opknippen van woningbouwprojecten voorkomen. Dit is alleen anders als de aantallen woningen in dit project gezamenlijk onder het maximum aantal van 1500 resp. 2000 nieuwe woningen blijven (art. 2.9, tweede lid Chw).

Omvat het project bijkomende (infrastructurele en andersoortige) voorzieningen, dan geldt Afdeling 6 ook voor die voorzieningen. Te denken valt aan de bouw van scholen en winkels en het aanleggen van fietspaden en parken. Wel geldt de beperking dat het project hoofdzakelijk een woningbouw karakter moet hebben, dat wil zeggen dat de bouw van woningen het belangrijkste onderdeel van het project moet zijn. Dat kunnen we afleiden uit de woorden in de wet 'geheel of hoofdzakelijk'; een duidelijke grens is niet te geven. Een afzonderlijke toetsing op de luchtkwaliteit kan in dat geval noodzakelijk zijn, aangezien de Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) geen betrekking heeft op de bijkomende voorzieningen.

Artikel 2.9, eerste lid, onder b Chw, maakt het mogelijk om bij AMvB categorieën andere projecten van maatschappelijke betekenis aan te wijzen die onder het toepassingsbereik van Afdeling 6 vallen. In de ontwerp Amvb worden onder meer genoemd: zorginstellingen, ziekenhuizen, onderwijsgebouwen. Bij de genoemde projecten is tevens in beperkte mate woningbouw mogelijk.

Het is mogelijk dat een project onder het bovenomschreven toepassingsbereik van artikel 2.9, eerste lid Chw valt en Afdeling 6 toch niet kan worden toegepast. Dit is het geval wanneer één van de uitzonderingen van artikel 2.9, derde lid, Chw zich voordoet. Indien voor de uitvoering van een woningbouwproject een vergunning (art. 19, eerste lid, onder d) op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is vereist, kan Afdeling 6 niet worden toegepast (art 2.9, derde lid, onder a Chw). Gelet op de Vogel- en Habitatrichtlijn is dat immers niet mogelijk. Om te kunnen bepalen of er een vergunningplicht is, zal onderzoek moeten worden verricht.

Op projecten die bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen als lokaal project met nationale betekenis (Afdeling 7) kan Afdeling 6 niet worden toegepast. (art. 2.9, derde lid, onder b Chw) Nu zal dat zich niet zo vaak voor doen, aangezien Afdeling 7 voornamelijk ziet op de grotere, mer(beoordelings)plichtige, projecten.

Indien het project zich bevindt in de nabijheid van bepaalde infrastructuur waarvoor regels gelden uit oogpunt van luchtkwaliteit en veiligheid is Afdeling 6 evenmin van toepassing. (art. 2.9, derde lid, onder c, Chw) Het betreft de bouw van woningen: op minder dan 100 meter van een hoofdweg of een route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen; binnen 30 meter van een hoofdspoorweg; in of op rijksof regionale wateren met een aangewezen vaarweg die geschikt is voor schepen met een laadvermogen van ten minste 400 ton.

Bevoegdheid

De gemeenteraad kan ambtshalve of op verzoek een projectuitvoeringsbesluit vaststellen met daarbij de vermelding dat Afdeling 6 op het project van toepassing is. (art. 2.10 Chw) In artikel 2.10a Chw zijn ook provinciale staten bevoegd als het gaat om een project van provinciaal belang. Op het verzoek tot vaststelling van een projectuitvoeringsbesluit moet uiterlijk zes maanden na ontvangst van het verzoek

worden beslist (art. 3:18, eerste lid, Awb) Afdeling 4.1.3 Beslistermijn en dwangsom bij niet tijdig beslissen van de Awb is van toepassing op de aanvraag van een projectuitvoeringsbesluit.

Alle voorschriften, inclusief de bevoegdheden, op grond waarvan vergunningen, ontheffingen, vrijstellingen of andere bestuursrechtelijke besluiten zijn vereist voor de ontwikkeling en verwezenlijking van het project worden buiten werking gesteld (art. 2.10, tweede lid, Chw). U kunt denken aan besluiten krachtens de Woningwet, gemeentelijke vergunningen, eventuele milieuvergunningen, monumentenvergunningen, ontheffingen op grond van een provinciale verordening e.d. Ter vervanging van de buiten toepassing verklaarde toestemmingsvereisten neemt de gemeenteraad een projectuitvoeringsbesluit om het betrokken woningbouwproject uit te voeren. (art. 2.10, eerste lid, Chw). Dit betekent dat de gemeenteraad het bevoegd gezag wordt en in de plaats treedt van de anders bevoegde bestuursorganen zoals burgemeester en wethouders, het waterschap of gedeputeerde staten. Gedeputeerde staten en de minister van VROM kunnen gedurende de beroepstermijn een reactieve aanwijzing geven indien wordt voldaan aan de daartoe gestelde voorwaarden. (art. 2.15, onder a jo art. 3.8, zesde lid Wro). Het omstreden (deel van) projectbesluit treedt dan niet in werking.

Een aantal wettelijke voorschriften krachtens welke voor het project toestemming is vereist, worden volgens het bovengenoemde lid niet buiten werking gesteld. Voor zover die toestemmingsvereisten zich voordoen zijn daarvoor aparte besluiten naast het projectuitvoeringsbesluit nodig volgens de procedure van die betreffende wet. Het betreft de Flora- en faunawet, gelet op de Europeesrechtelijke oorsprong van die wet. Ook vanwege Europeesrechtelijke redenen blijft voor archeologische monumenten uit de Monumentenwet (par. 3 Monumentenwet 1988) een opgravingsvergunning nodig. Niet zo'n probleem omdat de vergunningprocedure ziet op het verkrijgen van een algemene toestemming voor opgravingen. Verder blijft een eventueel vergunningvereiste in een AMvB krachtens de Waterwet gelden voor bepaald gebruik van waterstaatswerken of binnen een daartoe behorende beschermingszone in rijkswateren. (art. 6.5, onderdeel c, van de Waterwet).

Toetsingskader

In het projectuitvoeringsbesluit en de daarbij behorende toelichting moet worden beschreven welke gevolgen aan de uitvoering zijn verbonden en op welke wijze met de daarbij betrokken belangen rekening is gehouden. Tot de belangen waarmee in elk geval rekening moet worden gehouden, behoren de bovenomschreven wettelijke voorschriften die niet onder Afdeling 6 vallen en de archeologische monumentenzorg. (art. 2.10 Chw) De gemeenteraad moet bijzonder zorgvuldig zijn in de beschrijving van alle belangen die door wettelijke voorschriften worden beschermd, anders gaat het fout.

Het toetsingskader voor de belangenafweging als zodanig ondergaat geen wijziging door de Chw. Bij een projectuitvoeringsbesluit worden de relevante bij of krachtens wet of verordening vastgestelde toetsingskaders toegepast en normen in acht genomen. (art. 2.10, vijfde lid, Chw) Voorzover wet of verordening afwijking van bovenbedoelde toetsingskaders of normen toetstaat, kan het projectuitvoeringsbesluit daarin voorzien. Ontheffingsmogelijkheden in de wet of een verordening kunnen dus zonder meer met deze regeling worden toegepast. Ook kunnen ter bescherming van de bij het projectuitvoeringsbesluit betrokken belangen voorschriften aan het besluit worden verbonden. (art. 2.10, zesde lid, Chw)

Het gaat zoals reeds aangegeven om een integrale belangenafweging die anders voor meer besluiten afzonderlijk zou moeten hebben plaatsgevonden. Dit betekent onder meer dat aan alle vereisten van Bouwbesluit 2003 en de bouwverordening moet worden voldaan en alle benodigde gegevens met bouwtekeningen bij het projectuitvoeringsbesluit moeten worden gevoegd. Voor zover het projectuitvoeringsbesluit en het vigerend bestemmingsplan niet met elkaar in overeenstemming zijn, geldt het projectuitvoeringsbesluit als projectbesluit als bedoeld in de Wro (art. 2.12 Chw, let op art. 3.24 Chw zie verder op) In verband hiermee is het van belang dat het projectuitvoeringsbesluit dan een voldoende mate van detaillering en concreetheid krijgt. Het projectuitvoeringsbesluit dient derhalve te worden

voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing met alle bijbehorende onderzoeksresultaten.

Totstandkomingsprocedure

Afdeling 3.4 Awb is van toepassing in plaats van de buiten werking gestelde procedures voor de vergunningen, ontheffingen, vrijstellingen of andere bestuursrechtelijke besluiten die normaliter zijn vereist voor de ontwikkeling en verwezenlijking van het project. Dit betekent dat eerst ontwerpprojectuitvoeringsbesluit moet worden genomen. Tegen het ontwerpprojectuitvoeringsbesluit kunnen door een ieder zienswijzen naar voren worden gebracht. (art. 2.11 Chw)

Indien het projectuitvoeringsbesluit een Monumentenvergunning vervangt moet in geval van een archeologisch rijksmonument of ingrepen aan gebouwde rijksmonumenten advies worden gevraagd aan de Minister van OCW over het voornemen tot een projectuitvoeringsbesluit. (art. 2.10, zevende lid, onder a, Chw) Verder geldt voor de genoemde gevallen alsmede indien het een beschermd stads- of dorpsgezicht betreft een informatieplicht over het verloop van de besluitvorming (art. 2.10, zevende lid, onder b, achtste lid, Chw).

Het projectuitvoeringsbesluit kan het mogelijk maken om zonder verdere besluitvorming rijks-, provinciale of gemeentelijke monumenten of andere gebouwen te slopen, bomen te kappen e.d. Daarom is uit oogpunt van rechtsbescherming ervoor gekozen om het besluit niet met onmiddellijke ingang na de bekendmaking in werking te laten treden, maar eerst de beroepstermijn van 6 weken af te wachten. (art. 2.14 Chw)

Rechtsbescherming

Nadat de Afdeling 3.4 Awb procedure is gevolgd staat voor belanghebbenden in eerste en enige aanleg beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. (art. 2.13 Chw). Aangezien het besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 Awb is een voorafgaand bezwaarschrift aan de gemeenteraad niet nodig. (art. 7:1 Awb) Indien beroep wordt ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak wordt de inwerkingtreding opgeschort totdat op het beroep is beslist. (art. 2.14 Chw) Artikel 1.1, eerste lid, onder c. Chw verklaart Afdeling 2 van toepassing op projectuitvoeringsbesluiten. Dat betekent onder meer dat voor de Afdeling bestuursrechtspraak een beslistermijn geldt van zes maanden na afloop van de beroepstermijn (art. 1.6 Chw)

Planschade en grondexploitatie

De afdelingen 6.1 (planschade) en 6.4 (grondexploitatie) van de ro zijn van overeenkomstige toepassing verklaard. (art. 2.15, onder b en c. Chw) De toepasselijkheid van afd. 6.4 van de Wro betekent dat aan een projectuitvoeringsbesluit een exploitatieplan kan worden gekoppeld. Omdat de Wro erin voorziet dat kostenverhaal kan plaatsvinden bij de bouwvergunning en deze vergunning ingevolge afd. 6 niet meer nodig is, is gekozen voor de volgende constructie. Degene die gaat bouwen is verplicht dit te melden aan burgemeester en wethouders. Vervolgens kan het college een beschikking aan de eigenaar van de grond (of een deel daarvan) waarop wordt gebouwd verzenden, met daarin de verplichting om de in de beschikking vastgestelde exploitatiebijdrage te voldoen.

Bruikbaarheid Afdeling 6

Afdeling 6 bevat een procedure voor kleine en middelgrote bouwprojecten. Het zal hierbij naar verwachting in eerste instantie gaan om bouwprojecten waarvan de ontwikkelingsfase al min of meer is afgerond, maar waarvan de besluitvormingsfase nog moet starten. Zeker projecten waarbij het helder is welke toetsingskaders moeten worden toegepast en waarvoor de impact al is onderzocht, kunnen met toepassing van Afdeling 6 met inbegrip van Afdeling 2 versneld in uitvoering worden genomen. Daar zit dus met name de winst.

Versnelde uitvoering van lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis (art. 2.18 – art. 2.23)⁶

Uitgangspunten

Afdeling 7 is gericht op het bevorderen van de uitvoering van lokale projecten met nationale betekenis. Doel is om bij deze projecten de te onderscheiden fasen: de initiatieffase, de uitvoeringsfase en de rechtsbeschermingsfase sneller en gestroomlijnder te laten verlopen.

Volgens Afdeling 7 start de besluitvorming met een initiatieffase waarin belangen, alternatieven en hun gevolgen zorgvuldig en integraal worden onderzocht en beoordeeld. De initiatieffase van het project eindigt met een politiek breed gedragen principebesluit in de vorm van een (inter) gemeentelijke structuurvisie, waar de overheden die bij het project betrokken zijn, zich expliciet aan committeren. In de uitvoeringsfase van een project zorgt Afdeling 7 voor stroomlijning van de besluitvormingsprocedure door een verplichte toepassing van de gemeentelijke coördinatieregeling (art. 3.30 Wro) met behulp van een breed samengestelde projectcommissie onder voorzitterschap van een bestuurder van de betreffende gemeente. In de rechtsbeschermingsfase zullen de uitvoeringsbesluiten gecoördineerd worden behandeld in eerste en enige aanleg door de Afdeling Bestuursrechtspraak.

Toepassingsbereik

Afdeling 7 is van toepassing op lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis. In het hierna volgende beperken wij ons tot de lokale projecten met nationale betekenis. Projecten verkrijgen deze status wanneer ze in een AMvB zijn opgenomen. De selectie vindt plaats in overleg met de betrokken gemeenten en de VNG. Gedacht kan worden aan grootschalige stadsvernieuwing, de herontwikkeling van stationsgebieden, grote woningbouwprojecten en renovatie van bedrijventerreinen. Het begrip nationale betekenis geeft aan dat het project in meerdere opzichten een betekenis moet hebben die het lokale c.q. het regionale niveau overstijgt. Daarbij is natuurlijk te denken aan werkgelegenheid, maar ook aan de betekenis voor de economie (bijv. havenontwikkeling, greenports en bedrijventerreinen) of (nationaal of internationaal) toerisme. Ook vernieuwende projecten die een landelijke voorbeeldfunctie kunnen hebben worden daartoe gerekend zoals de herontwikkeling van stationsgebieden. Hoewel er geen scherpe definitie is van het begrip 'met nationale betekenis' zal het veelal gaan om grote projecten die mer(boordelings)plichtig zijn. De regering ziet Afdeling 6 (onder de mer-grens) en Afdeling 7 (boven de mer-grens) als complementaire regelingen.

De ontwerp AMvB voor de aanwijzing van lokale projecten met nationale betekenis bevat thans de FlorijnAs te Assen, Rotterdam Central District en het Stationsgebied van Utrecht. Een tweede AMvB met projecten wordt verwacht rond de zomer van 2010 en daarna nog jaarlijks, waarbij gezien de looptijd van de wet in later jaren de kans dat nog projecten worden toegevoegd sterk afneemt. Voor het toevoegen van projecten is de vakminister, in de meeste gevallen de minister van VROM, coördinerend. Die stelt vast of er op zijn terrein projecten zijn die zich lenen voor opname in een amvb. Toe te voegen projecten worden gebundeld waarna de minister-president in overeenstemming met de betrokken minsters de AMvB opstelt. De Kamer zal jaarlijks worden gerapporteerd over de voortgang van invoering en effecten van de Chw alsmede over de concreet aangewezen projecten en gebieden.

Initiatieffase

Indien Afdeling 7 op een project bij AMvB van toepassing is verklaard (art. 2.18 Chw), is de gemeenteraad verplicht een structuurvisie als bedoeld in 2.1 Wro vast te stellen.(art. 2.19, eerste lid, Chw). De structuurvisie vervult de functie van een politiek breed gedragen principebesluit en is in belangrijke

⁶ In het hierna volgende staan de lokale projecten met nationale betekenis centraal. Geen aandacht wordt besteed aan de (boven) regionale projecten met nationale betekenis.

mate leidend voor de te nemen uitvoeringsbesluiten.(art. 2.21 Chw) In veel gevallen zal gelet op de projecten die op de AMvB voor Afdeling 7 zullen komen, tijdens de totstandkoming van de structuurvisie een plan-mer moeten worden opgesteld. Dit is het geval wanneer de structuurvisie het kader vormt voor een mer(boordelings)plichtig besluit.

De Wro voorziet niet in een verplichting om een ontwerpstructuurvisie ter inzage te leggen, maar in het geval een plan-mer moet worden opgesteld verplicht artikel 7.26a Wet milieubeheer daar wel toe. Het milieu-effectrapport moet bij de ontwerpstructuurvisie ter inzage worden gelegd. Een ieder moet in de gelegenheid worden gesteld een zienswijze over de ontwerpstructuurvisie en/of het milieu-effectrapport naar voren te brengen.

Afdeling 7 bevat enkele aanvullende voorzieningen over de inhoud en totstandkomingsprocedure van structuurvisies voor aangewezen projecten met nationale betekenis.

Inhoud

Naast de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van het betrokken gebied moet de structuurvisie ook een concretisering daarvan bevatten. (art. 2.19, tweede lid, onder a) Gedacht kan worden aan het formuleren van randvoorwaarden en bandbreedten met het oog op de nadere uitwerking van het project in uitvoeringsbesluiten. De uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie moet in elk geval de volgende onderdelen bevatten (art. 2.19, tweede lid onder b, Chw):

- Een voorlopig overzicht van de voor de uitvoering van het project benodigde besluiten, alsmede het daarbij voorgenomen tijdspad;
- Een financiële onderbouwing en een voorlopige opzet van de grondexploitatie;
- Een analyse van de risico's ten aanzien van verplichtingen tot het toekennen van een tegemoetkoming in schade als bedoeld in [afdeling 6.1 Wro](#);
- Eventuele voornemens inzake verwerving van gronden;
- De vermelding dat voor de verwezenlijking van het project noodzakelijke besluiten toepassing zal worden gegeven aan de gemeentelijke coördinatieregeling van [paragraaf 3.6.1 Wro](#).

Tenslotte moet de structuurvisie een samenvatting van de uitkomsten van het gevoerde bestuurlijk overleg -in de zin van artikel 2.20 lid 1 Chw- bevatten. (art. 2.19, tweede lid, onder c)

Procedure

Er geldt een overlegplicht voor burgemeester en wethouders met de besturen van de betrokken gemeenten, waterschappen en met de betreffende diensten van provincie en Rijk (art. 2.20, eerste lid, Chw). Indien dit leidt tot overeenstemming tussen de betrokken overheden, worden die verklaringen gevoegd bij de structuurvisie (art. 2.20, tweede lid, Chw). De betrokken bestuursorganen committeren zich via hun instemming aan de inhoud van de structuurvisie en de daarin opgenomen uitvoeringsparagraaf.

Uitvoeringsfase

Nadat de structuurvisie is vastgesteld volgt de uitvoeringsfase. Indien voor het project een besluit-mer nodig is, geldt de bepaling van artikel 1.11 Chw; het alternatievenonderzoek en de advisering door de Commissie-mer is in dat geval niet verplicht. Er geldt een verplichte toepassing van de gemeentelijke coördinatieregeling, paragraaf 3.6.1 Wro (art. 2.21 Chw jo art. 2.19, tweede lid, onder b, sub 5) Ter uitvoering van de structuurvisie wordt een projectcommissie ingesteld. Deze breed samengestelde commissie ziet op een goede begeleiding en tijdige afronding van het project. De projectcommissie bestaat in ieder geval uit een vertegenwoordiging van alle betrokken bestuursorganen. Wij bevelen aan om ook (allround) deskundige professionals in de projectcommissie op te nemen. De commissie staat onder voorzitterschap van een bestuurder van de gemeente die verantwoordelijk is voor het project (art. 2.20, derde lid, Chw)

De gemeentelijke coördinatieregeling voorziet in een samenvoeging van de benodigde kennisgevingen, toezendingen en andere procedurele elementen die nodig zijn voor een gestroomlijnde procedure. Indien voor de verwezenlijking van het project een bestemmingsplan moet worden vastgesteld, wordt de voorbereiding en bekendmaking van dat bestemmingsplan gecoördineerd met de voorbereiding en bekendmaking van de andere voor de uitvoering benodigde besluiten. (art. 3.30 Wro) Afdeling 3.4 Awb is van toepassing op de voorbereiding van de uitvoeringsbesluiten. Een ieder kan zienswijzen indienen tegen de ontwerpbesluiten. (art. 3.31, derde lid, onder d, Wro)

De gemeentelijke coördinatieregeling laat de vergunningenstelsels in stand en zorgt er voor dat de verschillende besluiten in procedureel opzicht samenhangend tot stand komen. Echter indien er dringende redenen zijn, kunnen bepalingen van een gemeentelijke verordening die de realisering van het project onevenredig belemmeren buiten toepassing worden gelaten (art. 2.22 Chw)

Artikel 2.23 Chw bevat de mogelijkheid tot een financiële zekerheidsstelling in het geval een projectbesluit ex artikel 3.10 Wro deel uitmaakt van de coördinatiebesluiten. Aan het projectbesluit kan een voorschrift worden verbonden dat financiële zekerheid wordt gesteld voor het betalen van de verschuldigde leges voor de gemeentelijke dienstverlening die verband houdt met het projectbesluit. In het voorschrift wordt het bedrag aangegeven waarvoor de zekerheid in stand moet worden gehouden. Ook kan het voorschrift inhouden dat hiervoor een verzekering wordt gesloten en in stand gehouden.

Rechtsbeschermingsfase

De beperking in artikel 8.2, eerste lid, onder e, Wro dat alleen in eerste en enige aanleg beroep open staat bij de Afdeling bestuursrechtspraak tegen de gecoördineerd voorbereide en bekendgemaakte besluiten indien tegen één van die besluiten normaliter ook rechtstreeks bij de Afdeling bestuursrechtspraak beroep open stond, is vervallen. (artikel 3.14, onder E, 1, Chw) Indien gebruik wordt gemaakt van de coördinatieregeling staat voor belanghebbenden in eerste en enige aanleg beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. (art. 8.2 Wro). Dit is een belangrijke impuls voor de toepassing van de projectbesluitbevoegdheid ex artikel 3.10 Wro. Aangezien het besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 Awb is een voorafgaand bezwaarschrift aan de gemeenteraad niet nodig. (art. 7:1 Awb)

Artikel 1.1, eerste lid, onder a. Chw verklaart Afdeling 2 van toepassing op bijlage I. Op bijlage I onder 2.3 worden de projecten krachtens artikel 2.18 aangewezen. Dat betekent onder meer dat voor de Afdeling bestuursrechtspraak een beslistermijn geldt van zes maanden na afloop van de beroepstermijn in plaats zes maanden na ontvangst van het verweerschrift (art. 1.6 Chw vervangt artikel 8.3, tweede lid. Wro)

3 Wijziging van diverse wetten

Awb (art. 3.1)

Op de negatieve lijst bij de Awb zijn de besluiten geplaatst aangaande de gewijzigde artikelen 9e en 9f van de Elektriciteitswet 1998. De besluiten om de provinciale coördinatieregeling niet toe te passen worden hierdoor van (bezwaar en) beroep uitgesloten.

Interimwet stad-en-milieubenadering (art. 3.4)

Waar de leidraad voor de gebiedsontwikkeling (art. 2.2 en 2.3) het mogelijk maken van gebiedsontwikkelingen is met behoud van de gewenste milieukwaliteit, is in de Interimwet stad-en-milieubenadering een procedure opgenomen die het mogelijk maakt uiteindelijk af te wijken van bepaalde normstelling. Dat is een ander uitgangspunt. In principe kan de Interimwet stad en- milieubenadering ook worden toegepast in gebieden die worden aangewezen om te experimenteren met een gebiedsontwikkelingsplan. Dat betekent dan wel dat de procedurele stappen uit de Interimwet stad en- milieubenadering moeten worden doorlopen.

Op basis van de Interimwet stad-en-milieubenadering (hierna: de Interimwet), wordt gemeenten de ruimte geboden om in het stedelijk en het landelijk gebied - onder voorwaarden – af te wijken van milieukwaliteitsnormen op het gebied van geluid, bodem en luchten van stank- en ammoniakwetgeving. De geldingsduur van de Interimwet is verlengd van 1 februari 2011 tot 1 januari 2014. De verlenging is bedoeld om lopende projecten af te kunnen ronden. Verlenging was ook aangewezen om de tijd te overbruggen totdat de inhoud van de Interimwet structureel opgenomen wordt in wetgeving.

Daarnaast is de Interimwet op drie punten gewijzigd:

- a Het vereiste van goedkeuring door gedeputeerde staten van het stap 3-besluit (dat is de concrete afwijking van de regelgeving in een bepaald geval) is vervallen.
- b De directe koppeling die in de Interimwet is gelegd tussen het stap 3-besluit en het bestemmingsplan vervalt. Om meer flexibiliteit te creëren in het gebiedsontwikkelingsproces kan het stap 3-be-

- sluit nu ook worden genomen op basis van bijvoorbeeld een structuurvisie. De structuurvisie dient wel voldoende kaders te bieden om een gedegen afweging te kunnen maken tussen ruimtelijke ordening en milieu. Ook voor bijvoorbeeld een uitwerkingsplan kan de Interimwet worden gebruikt.
- c De verplichting voor burgemeester en wethouders om jaarlijks aan gedeputeerde staten te rapporteren over de stand van zaken met betrekking tot het stap 3-besluit is vervallen.

Vanwege de doorgevoerde wijzigingen is er ook behoefte aan overgangsrecht. Op basis daarvan worden reeds ingestelde beroepen gerespecteerd en blijft de Interimwet stad-en-milieubenederling, zoals die luidde op 30 maart 2010, van toepassing op een voor die datum ingesteld beroep tegen een besluit omtrent goedkeuring van een besluit als bedoeld in de artikelen 2 en 3 van die wet.

Invoeringswet Wet ruimtelijke ordening (art. 3.6)

Artikel 3.6 Chw bevat een verduidelijking van artikel 9.1.10 Invoeringswet Wro door toevoeging van een derde lid. Indien voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wro reeds een verzoek om vrijstelling als bedoeld in artikel 19, eerste of tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is ingediend, en die vrijstelling (al dan niet na inwerkingtreding van de Wro) is verleend, kan ook na de inwerkingtreding van de Wro nog een besluit tot verlening van een bouwvergunning in overeenstemming met die vrijstelling worden genomen. Dat betekent dat de op basis van de (oude) Wet op de Ruimtelijke Ordening verleende vrijstellingen, ook onder de werking van de (nieuwe) Wro onverminderd hun werking behouden. Voor bouwvergunningen die zijn aangevraagd na de datum van 1 juli 2008 zijn eventuele strijdigheden met het bestemmingsplan, dankzij deze eerder verleende vrijstellingen dus weggenomen. Deze verduidelijking van artikel 9.1.10 Invoeringswet Wro is in overeenstemming met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van 17 maart 2010, no. 200905156/1/H1.7

Krachtens artikel 5.10, eerste lid, Chw wordt aan artikel 3.6 terugwerkende kracht verleend tot en met de datum van inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening en de Invoeringswet Wet ruimtelijke ordening (zijnde 1 juli 2008)

Natuurbeschermingswet (art. 3.8)

De Natuurbeschermingswet is op vier belangrijke punten gewijzigd. Voor de gemeentepraktijk is in het bijzonder de eerste wijziging van belang.

1) Wijziging plantoetsing art. 19j

Natura 2000-gebieden kunnen bestaan uit een combinatie van een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied met een (oud) beschermd natuurmonument. Voorheen werd bij de toetsing van de gevolgen van een plan, project of andere handeling geen onderscheid gemaakt tussen de Europese instandhoudingsdoelstellingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en de nationale doelstellingen vanwege de eerdere aanwijzing van het gebied als beschermd natuurmonument. Dit is aangepast, met gevolgen voor de toetsing bij een vergunning ex art. 19d NbW (zie art. 19a NbW waarin voor de toetsing aan de nationale doelstellingen art. 16 NbW van toepassing is verklaard). De consequentie is ook dat bij de toetsing van plannen – zoals bestemmingsplannen – alleen de Europese instandhoudingsdoelstellingen een rol spelen. De regeling van art. 19j NbW is op deze wijze aangepast.

2) Bestaand gebruik in relatie tot de vergunningplicht van art. 19d NbW

De uitzondering op de vergunningplicht van art. 19d NbW voor bestaand gebruik is niet langer gekoppeld aan het onherroepelijk worden van het beheerplan dat voor ieder Natura 2000-gebied moet worden opgesteld. Dat betekent dat bestaand gebruik, dat geen project is met mogelijk significante

⁷ Deze uitspraak is op dezelfde dag gedaan als waarop het wetsvoorstel door de Eerste Kamer is aanvaard.

gevolgen, altijd uitgezonderd is van de vergunningplicht van art. 19d Nbw. In plaats daarvan treft het bevoegd gezag op grond van artikel 19c Nbw aanpassingen, indien nodig. Handelen conform een beheerplan is overigens ook uitgezonderd van de vergunningplicht van art. 19d Nbw.

3) Stikstofdepositie in relatie tot de vergunningplicht van art. 19d Nbw

Een aparte regeling is opgenomen voor handelingen die tot stikstofdepositie leiden. De wijzigingen komen er op neer dat dergelijke gevolgen in bepaalde omstandigheden niet langer worden betrokken bij een vergunning op grond van art. 19d, lid 1, Nbw. Dat is ten eerste het geval indien de stikstofveroorzakende handeling al plaatsvond op 7 december 2004, op het moment dat het gebied onder de Vogelrichtlijn werd aangewezen of het gebied onder de Habitatrichtlijn werd aangemeld bij de Europese Commissie en de handeling sedertdien niet (in betekende mate) is gewijzigd. Ook als het gaat om een nieuwe handeling worden de gevolgen van stikstofdepositie buiten de beoordeling van de vergunning op grond van art. 19d, lid 1, Nbw gehouden als deze handeling per saldo niet leidt tot een toename van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied.

4) Maatregelen ter vermindering van de gevolgen van stikstofdepositie

Ten slotte geldt een regeling voor de vermindering van stikstofpositie. Het betreft ten eerste een verplichting voor GS of de Minister van LNV om maatregelen te treffen om de verslechtering van een gebied vanwege stikstofdepositie te voorkomen (art. 19ke Nbw). Ten tweede voorziet de Nbw, in de artikelen 19kg Nbw e.v., in een zogeheten "programmatische aanpak tot vermindering van stikstofdepositie". In het programma kunnen ook gebiedsgerichte of effectgerichte maatregelen tot vermindering van stikstofdepositie van gemeenten worden opgenomen. In de wet is de mogelijkheid opgenomen om onder voorwaarden ontwikkelruimte toe te delen aan activiteiten, die ontstaat op basis van de getroffen maatregelen ter reductie van de stikstofdepositie. Het programma wordt binnen twee jaar door de Ministers van LNV en VROM vastgesteld.

Onteigeningswet (art. 3.9)

De wijzigingen in de onteigeningswet hebben een permanent karakter. De wijzigingen in de administratieve fase zien op een centralisatie van onteigeningsbevoegdheid en de wijzigingen in gerechtelijke procedure hebben betrekking op de ontkoppeling van de onteigeningsprocedure van de planologische procedure. Naar aanleiding van de behandeling van de Chw in het parlement heeft het kabinet de toezegging gedaan om de vóór de inwerkingtreding van de Chw bestaande koppelingen opnieuw wettelijk in te voeren.

Wijzigingen in de administratieve procedure

De Chw voorziet in een nieuwe procedure voor Titel IV onteigeningen. In feite wordt de procedure voor Titel IV onteigeningen zoveel mogelijk gelijkgeschakeld met die voor Titel II (a-c) onteigeningen. Onder de nieuwe Titel IV is het niet langer de gemeenteraad die het besluit tot onteigening neemt en dit besluit ter goedkeuring aan de Kroon zendt, maar worden alle Titel IV onteigeningen vormgegeven als een verzoek van de gemeenteraad aan de Kroon om tot onteigening over te gaan. (artikel 78 ow). Volgens de nieuwe procedure neemt de gemeenteraad een besluit tot het indienen van een verzoek tot onteigening bij de Kroon. Dit verzoek wordt vervolgens binnen drie maanden aan de Kroon toegezonden, voorzien van een aantal bij wet genoemde stukken (art. 79 ow). Deze stukken omvatten in de eerste plaats de gebruikelijke stukken zoals het onteigeningsplan en de lijst met de te onteigenen onroerende zaken en/of afzonderlijke rechten. Daarnaast dienen de volgende stukken te worden meegezonden: een zakelijke beschrijving ter onderbouwing van het verzoek; een overzicht van het gevoerde minnelijk overleg met bewijsstukken; een lijst van belanghebbenden; de kaart behorende bij de planologische grondslag waartoe onteigend wordt met daarop geprojecteerd de grondplanteke-

ning; en eventuele andere documenten waaruit kan blijken welke wijze van uitvoering de gemeente voor ogen staat.

Op de voorbereiding van het onteigeningsbesluit van de Kroon is afdeling 3.4 Awb van toepassing. Belanghebbenden kunnen zienswijzen bij de Kroon naar voren brengen. De gemeente kan uit eigen beweging afdeling 3.4 Awb toepassen ter voorbereiding op het verzoek tot onteigening. De wet verplicht hier evenwel niet toe. De Kroon beslist op het verzoek van de gemeenteraad binnen zes maanden na afloop van de termijn gedurende welke het ontwerp-onteygeningsbesluit met de bijbehorende stukken ter inzage heeft gelegen..(art. 78, zesde lid, O.w.) Met het Koninklijk Besluit tot onteigening kan de gemeente vervolgens overgaan tot dagvaarding bij de rechtbank. (art. 18 ow)

Wijzigingen in de gerechtelijke fase

Met de inwerkingtreding van de Chw zijn in het verleden bestaande koppelingen tussen de onteigeningsprocedure en de planologische procedure geschrapt. Daardoor ontbreekt sinds de inwerkingtreding van de wet formeel de verplichting om de onherroepelijkheid van de planologische basis van het onteigeningsbesluit af te wachten voordat daadwerkelijk kan worden onteigend. In het kader van de parlementaire behandeling van de Chw heeft het kabinet evenwel toegezegd om bij afzonderlijke wetswijziging de in het verleden bestaande koppelingen tussen de onteigeningsprocedure en planologische procedure te herstellen. Voorts is toegezegd dat, tot het moment waarop die wetswijziging van kracht wordt, de Kroon aan onteigeningsbesluiten voorwaarden zal verbinden die erop zien dat de in het verleden bestaande koppelingen feitelijk gehandhaafd. Deze voorwaarden komen in hoofdlijnen op het volgende neer: 1) de gemeente mag niet eerder tot dagvaarding overgaan dan nadat het planologische besluit is vastgesteld; 2) de inschrijving van het vonnis en de bijbehorende overgang van het eigendom vindt niet plaats dan nadat het planologisch besluit onherroepelijk is geworden. Een en ander heeft tot gevolg dat de in het verleden bestaande praktijk met betrekking tot de koppeling van procedures gehandhaafd blijft.

Overgangsrecht

Het overgangsrecht gaat uit van eerbiedigende werking. Op lopende procedures blijft het recht zoals dat luidde vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Chw (31 maart) van toepassing. Indien een ontwerpbesluit tot onteigening voor 31 maart ter inzage is gelegd, wordt de onteigeningsprocedure nog volgens het oude recht voortgezet.

Reconstructiewet concentratiegebieden (art. 3.9a)

De Reconstructiewet concentratiegebieden (hierna: de Reconstructiewet) is opgesteld om de problemen in het landelijk gebied waar sprake is van hoge veedichtheid structureel en op een samenhangende manier aan te pakken. Directe aanleiding voor de wet was de varkenspestepidemie van 1997. Doel van de Reconstructiewet is de versterking van de sociaal-economische vitaliteit van het landelijk gebied (versterking van landbouw en recreatie, en van wonen, werken en leefbaarheid), de verbetering van de omgevingskwaliteit (natuur, landschap, water, ammoniak, stank) en de vermindering van de veterinaire kwetsbaarheid (met name de aanleg van varkensvrije zones). Op grond van de Reconstructiewet moet iedere reconstructieprovincie een zogeheten Reconstructieplan vaststellen. Het Reconstructieplan vormt de basis voor de uitvoering van de reconstructie, die loopt van 2004 tot eind 2015.

Op grond van artikel 27 lid 3 van de Reconstructiewet geldt dat het reconstructieplan gelijkgesteld wordt aan een projectbesluit indien het reconstructieplan niet in overeenstemming is met het bestemmingsplan of de beheersverordening. Het reconstructieplan heeft onder andere betrekking op het treffen van inrichtingsmaatregelen en bijbehorende heroverwegingen van de toedeling van gebruiksfuncties in het reconstructiegebied.

De sanctie op niet tijdige inpassing van het projectbesluit in het bestemmingsplan is nu direct in de Reconstructiewet opgenomen (dit was geregeld via een koppeling aan art. 3.13 Wro). Daartoe is een nieuw artikel 27a ingevoerd. Op grond van artikel 27a lid 1 dient – in de gevallen dat het reconstructieplan gelijkgesteld wordt aan een projectbesluit – de gemeenteraad binnen een jaar nadat het reconstructieplan onherroepelijk is geworden een bestemmingsplan of een beheersverordening vast te stellen overeenkomstig het reconstructieplan. Zolang het bestemmingsplan of de beheersverordening niet is vastgesteld, wordt de bevoegdheid tot het invorderen van rechten opgeschort. Deze bevoegdheid tot invordering vervalt helemaal indien het bestemmingsplan of de beheersverordening niet binnen zes maanden na de in artikel 27a lid 1 gestelde termijn van een jaar is vastgesteld.

Telecommunicatiewet (art. 3.11)

Op grond van het oude artikel 5.14 van de Telecommunicatiewet was het voor een gemeente verboden om zelf openbare elektronische communicatiediensten of -netwerken aan te leggen of aan te bieden. Ook mocht een gemeente geen (financieel) belang of zeggenschap hebben in een onderneming die een openbare elektronische communicatiedienst of bijbehorend netwerk aanlegde of aanbood. Deze verboden zijn vervallen, zodat de gemeente een actieve(re) rol kan innemen in de (ontwikkeling) van voornoemde communicatiediensten.

Om dit doel te bereiken zijn de eerste tot en met vierde leden geschrapt van artikel 5.14 Telecommunicatiewet. De bepalingen over scheiding van functies binnen de gemeenten, en het verbod op bevoordeling blijven echter gehandhaafd. Bovendien is de terminologie van het artikel aangepast ter verduidelijking van de toegestane betrokkenheid van de gemeente. Er bestaat een onderscheid tussen “directe of indirecte betrokkenheid”. Direct betrokken betekent met name dat de gemeente *zelf* elektronische communicatienetwerken of diensten aanbiedt. Onder direct betrokken valt ook de situatie dat de gemeente zelf deelneemt in een rechtspersoon of personenvennootschap die zich bezig houdt met het aanbieden van elektronische communicatienetwerken of diensten. Indirecte betrokkenheid doet zich voor wanneer de gemeente via een “tussengeschakelde” personenvennootschap of rechtspersoon (en dus middellijk) deelneemt in een onderneming die elektronische communicatiediensten aanbiedt.

Ook artikel 20.12 van de Telecommunicatiewet is vervallen, omdat dit artikel een overgangsregeling bevat die betrekking heeft op de te vervallen bepalingen van artikel 5.14 van die wet.

Wet bodembescherming (art. 3.17)

De aanpassingen in de Wet bodembescherming (Wbb) hebben een duurzame achtergrond en zijn erop gericht om de toepassing van bodemenergiesystemen, en dan met name de zogenaamde warmte koude-opslagsystemen (WKO), te stimuleren. De toepassing van WKO draagt bij aan het terugdringen van de CO₂-emissies. Een WKO kan een open systeem zijn (er is rechtstreeks contact met grondwater) of een gesloten systeem (door gesloten leidingen wordt vloeistof door de bodem geleid om daaraan warmte en koude te onttrekken; er is dus geen contact met het grondwater). Gesloten systemen zijn niet gereguleerd door wetgeving op Rijksniveau. Voor open systemen is een vergunning vereist op grond van art. 6.4 lid 1 sub b van de Waterwet, dan wel de provinciale verordening. De Wbb noemt GS in een groot aantal artikelen als bevoegd gezag voor de uitvoering van de wet. In plaats van GS zijn voor het grondgebied van vele gemeenten echter de colleges van Burgemeester en Wethouders het bevoegd gezag (zie art. 88 Wbb).

Het begrip bodemenergiesystemen in de Wbb ziet zowel op de open als de gesloten systemen. Bovendien kunnen ook andere systemen dan de WKO eronder vallen. Er wordt daarom gesproken van de algemene term 'bodemenergiesysteem'. Artikel 8 Wbb is zodanig gewijzigd dat bodemenergiesystemen eronder vallen (artikel 8 lid 2 sub h Wbb). Dit betekent dat de regels ten aanzien van bodembescherming nu ook zien op bodemenergiesystemen, en dat niet alleen de installatie van dergelijke systemen, maar ook het gebruik ervan aan deze regels moet voldoen. Op grond van artikel 8 lid 3 Wbb kunnen nu ook, bij of krachtens AMvB, bodembeschermingsregels worden gesteld in het belang van een doelmatig gebruik van bodemenergie. Hiermee wordt bedoeld dat bijvoorbeeld maatregelen kunnen worden genomen die ervoor zorgen dat een individueel systeem moet wijken ten behoeve van een collectief systeem. Immers, met een collectief systeem kan doelmatiger gebruik worden gemaakt van bodemenergie.

In artikel 15 lid 1 Wbb zijn twee onderdelen toegevoegd, namelijk onderdelen d en e. Artikel 15 lid 1 sub d Wbb regelt dat niet alleen degene die de werkzaamheden verricht of doet verrichten een meldingsplicht heeft, maar ook bijvoorbeeld de installateur of de aannemer. Op grond van artikel 15 lid 1 sub e Wbb kan een bodemenergiesysteem buiten werking worden gesteld indien het systeem niet bijdraagt aan een doelmatig gebruik van bodemenergie.

In artikel 17 Wbb is het tweede lid ingevoegd waardoor wordt bereikt dat de verplichtingen die op grond van het eerste lid worden opgelegd ook kunnen worden opgelegd in het geval van bodemenergiesystemen. De toevoeging van een tweede lid aan artikel 18 Wbb bewerkstelligt dat voor bepaalde gebieden of handelingen een ander beschermingsregime wordt toegepast. Een lichter basisregime kan nu vaker worden toegepast. Dit wordt bij provinciale verordening bepaald. Door middel van artikel 65 lid 5 en artikel 66 lid 3 Wbb wordt bereikt dat voor een ontheffing een kortere procedure gevolgd kan worden dan de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb. Bovendien wordt in de ontheffingsprocedure nu ook het belang van het doelmatig gebruik van bodemenergie betrokken (artikel 65 lid 6 en artikel 66 lid 4 Wbb).

Wet geluidhinder (art. 3.18)

De Wet geluidhinder is op een viertal punten gewijzigd welke van groot belang zijn voor de gemeentelijke praktijk.

1) Het begrip industrieterrein en de geluidszonering daarvan

De Wet milieubeheer is het wettelijke kader voor het voorkomen van geluidhinder vanwege bedrijventerreinen. Geluidhinder vanwege inrichtingen wordt primair gereguleerd door de Wet milieubeheer, door het verbinden van voorschriften aan milieuvergunningen en door algemene regels zoals het Besluit algemene regels voor inrichtingen (hierna: het Barim). Voor de wijze waarop de geluidhinder vanwege een inrichting wordt gereguleerd is van belang of de inrichting al dan niet is gesitueerd op een industrieterrein in de zin van de Wet geluidhinder. Een gezoneerd industrieterrein is een terrein waarop in hoofdzaak inrichtingen (in de zin van de Wet milieubeheer) mogen worden gevestigd op grond van het bestemmingsplan, mits op een gedeelte van dit terrein zogeheten 'grote lawaaimakers' (A-inrichtingen) kunnen worden gevestigd. Doorgaans is een bedrijventerrein niet in zijn geheel een industrieterrein in de zin van de Wet geluidhinder. Vaak zijn de zwaardere categorieën inrichtingen en de grote lawaaimakers slechts toegestaan op bepaalde locaties binnen het bedrijventerrein, afgeschermd door andere inrichtingen. Met dit zogeheten inwaarts zoneren wordt beoogd de geluidsoverlast voor omwonenden vanwege een bedrijventerrein te beperken.

In de praktijk werd door de gemeenten vaak het gehele bedrijventerrein meegenomen bij de vaststelling van de zone rondom het bedrijventerrein, ook als niet op alle gronden in het bedrijventerrein grote lawaaimakers zijn toegestaan. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft echter geoordeeld⁸ dat bij de vaststelling van de geluidszone alleen de inrichtingen dienen te worden betrokken die liggen op gronden waarop grote lawaaimakers zijn toegestaan. Alleen die gronden kunnen worden aangemerkt als een industrieterrein in de zin van de Wet geluidhinder. Daarmee paste de Afdeling het begrip industrieterrein dus letterlijk toe: alleen die specifieke gronden waarop grote lawaaimakers kunnen worden gevestigd, behoren tot het industrieterrein. Dit betekent bijvoorbeeld dat een bedrijventerrein waarop op enkele plaatsen grote lawaaimakers zijn toegestaan voor het merendeel geen industrieterrein is, maar uit meerdere kleinere industrieterreinen bestaat.

De aanpassing die de Chw aanbrengt is een antwoord op deze jurisprudentie inzake de (onduidelijkheid van) de precieze begrenzing van industrieterreinen. De definitie van het begrip industrieterrein in de Wet geluidhinder (Wgh), is derhalve aangepast.

Doel van de wijziging is dat onder een industrieterrein wordt verstaan wat in de gemeentelijke praktijk gebruikelijk was (en niet de engere opvatting die de Afdeling hanteerde). De combinatie van een industrieterrein met daarop een nadere ordening voor wat betreft de grote lawaaimakers, moet zodoende mogelijk blijven. Met de wijziging van de begripsbepaling wordt beoogd de gemeente bij de afbakening van het industrieterrein in het bestemmingsplan een zekere beleidsvrijheid te bieden. Ook de situatie dat een nadere zonering van A-inrichtingen binnen een industrieterrein is vastgesteld, laat onverlet dat niet beoogd is om het industrieterrein en de rechtsgevolgen van die bestemming te beperken tot dat nader gezoneerde deel terrein (dit laatste wordt in de jurisprudentie aangeduid met de 'enge opvatting'). De woorden 'in hoofdzaak' zijn volledigheidshalve opgenomen, omdat naast alle bedrijven ook openbare wegen, vaarwegen, groenstroken, en dergelijke deel uitmaken van het desbetreffende bedrijventerrein, die men expliciet als zodanig wil blijven bestemmen.

2) Vastlegging van het gezoneerde industrieterrein bij besluit

Ook is een lid (4) toegevoegd aan artikel 41 van de Wgh, waardoor de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om bij besluit de afbakening van het gezoneerde industrieterrein vast te leggen. Het gaat dan dus om de terreinafbakening die ten grondslag heeft gelegen aan het vigerende zoneringsbesluit. Het doel is om daarmee voor alle partijen duidelijkheid te bieden over het te hanteren geluidsregime bij vergunningverlening en overige besluitvorming. Uiteindelijk zal dit besluit worden opgenomen in het (digitale) bestemmingsplan.

Kort en goed wordt met het nieuwe vierde lid van art. 41 Wgh beoogd om de omvang van het industrieterrein die ten grondslag heeft gelegen aan het besluit waarbij de omvang van de geluidszone is vastgesteld, achteraf bij een apart besluit nog eens vast te leggen.

3) Verlening van hogere grenswaarden

De tekst van de artikelen 48, 57, 76 en 77 Wgh is gewijzigd. Telkens worden de woorden "de vaststelling van een bestemmingsplan" vervangen door: "de vaststelling van een bestemmingsplan of van een wijzigings- of uitwerkingsplan" (als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a of b, van de Wet ruimtelijke ordening). De Wet geluidhinder wordt zo gewijzigd dat de eventuele verlening van hogere grenswaarden en de geluidafweging reeds plaatsvindt bij de uitwerking van globale bestemmingsplannen. In de praktijk gebeurde dit vaak vooraf.

⁸ ABRvS 29 augustus 2007, nr. 200603048/1; ABRvS 13 augustus 2008, nr. 200704749/1, StAB 08-130; ABRvS 17 december 2008, nr. 200709027/1; ABRvS 24 december 2008, nr. 200708763/1, StAB 09-46; en ABRvS 20 mei 2009, nr. 200708171/1/R1.

Een nieuw artikel 67 wordt aan de Wgh toegevoegd dat een nieuw instrument introduceert; het 'geluidreductieplan'. Het instrument is bedoeld voor industrieterreinen die 'akoestisch vol' zijn. Dat wil zeggen dat de geluidsbelasting van het industrieterrein op een of meer beoordelingspunten gelijk of hoger is dan de geldende grenswaarden. In die situatie kon een vergunningaanvraag op grond van de Wgh op een overvol industrieterrein alleen gehonoreerd worden als het desbetreffende bedrijf de geluidsbelasting zodanig verlaagde dat op alle beoordelingspunten in de zone aan de grenswaarden werd voldaan. Dit bleek in de praktijk feitelijk niet haalbaar.

4) Industrieterreinen zonder geluidsruimte en het geluidreductieplan

Het nieuwe artikel 67 Wgh biedt ruimte om toch tot vergunningverlening over te gaan voor een bedrijf dat zelf een (klein, maar voor het hele industrieterrein niet voldoende) aandeel levert in de oplossing van de geluidsproblematiek. Voorwaarde is dat de gemeente voor een dergelijk akoestisch vol industrieterrein een geluidreductieplan maakt om de overschrijding van de grenswaarden binnen een bepaalde periode (vijf jaren) weg te nemen. In een geluidreductieplan kan bijvoorbeeld worden opgenomen dat in bestaande vergunningen (niet gebruikte) geluidruimte wordt weggehaald of dat via maatwerkvoorschriften de uit het Barim voortvloeiende forfaitaire (vaak omvangrijke) geluidruimte wordt afgeroomd. Het is denkbaar dat door belanghebbenden verzocht wordt om dit plan binnen een redelijke termijn op te stellen. Bij belanghebbenden kan in dit verband gedacht worden aan een op het industrieterrein gevestigd of in vestiging geïnteresseerd bedrijf, of de Kamer van Koophandel namens (een deel van) het ter plaatse gevestigde bedrijfsleven, of ook gedeputeerde staten als bevoegd gezag voor een op het industrieterrein gevestigde inrichting. Deze 'verzoeksmogelijkheid' is niet uitdrukkelijk in dit wetsvoorstel opgenomen, aangezien het opstellen van een reductieplan als verplichting is geformuleerd.

Een geluidreductieplan wordt voorbereid met overeenkomstige toepassing van afdeling 3.4 Awb (een ieder kan zienswijzen naar voren kan brengen). De gemeenteraad moet instemmen met het ontwerp van het actieplan dat is toegezonden en moet de gelegenheid krijgen zijn wensen en zienswijze ter kennis van burgemeester en wethouders te brengen.

Uiteindelijk moet het bestemmingsplan in overeenstemming worden gebracht met het geluidreductieplan.

5) Overgangsrecht

De Chw bevat voor de wijziging van de Wgh geen overgangsrecht. Dat betekent dat lopende vergunningprocedures in beginsel volgens het op moment van vergunningverlening geldende recht dienen te worden afgerond. Indien tot vergunningverlening wordt overgegaan vóór inwerkingtreding van de Chw en dus de huidige interpretatie van het begrip industrieterrein moet worden toegepast, dan kan er na de inwerkingtreding van de Chw sprake zijn van een (toegenomen) overschrijding op de zonegrens.

Wet milieubeheer (art. 3.21)

Op grond van artikel 5.12, lid 9 Wet milieubeheer (Wm) en het Nationale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) dienen, ter uitvoering van maatregelen aan het hoofdwegennet, luchtkwaliteitschermen te worden gerealiseerd. Het betreft de niet projectgebonden luchtkwaliteitsschermen die zijn opgenomen in bijlage 10 van het NSL. Om deze schermen zonder belemmeringen te kunnen realiseren, is artikel 5.12b Wm ingevoerd. Op grond van het eerste lid van dit artikel worden alle wettelijke bepalingen die aan het plaatsen van de schermen in de weg zouden kunnen staan niet van toepassing verklaard in die situaties. Europeesrechtelijke of internationaalrechtelijke verplichtingen blijven (uiter-

aard) wel gelden. Voorzover de schermen niet in het bestemmingsplan passen, geldt dat op basis van het derde lid het onderdeel van het NSL dat betrekking heeft op de schermen gelijk wordt gesteld met een rijksprojectbesluit in de zin van de Wro. Dit betekent dat de gemeenteraad verplicht is de bestemmingsplannen binnen een jaar aan te passen en dat het reguliere rechtsbeschermingsregime van de Wro van toepassing is (lid 4).

Op grond van artikel 5.16 lid 2 sub f en sub g Wm moet nu bij toepassing van artikel 2 van de Interimwet en bij toepassing van artikel 2.3 Chw (vaststellen gebiedsontwikkelingsplan) getoetst worden aan de luchtkwaliteitseisen. Artikel 2 Interimwet regelt de bevoegdheid van de gemeenteraad om bij vaststelling van milieugevoelige bestemmingen in een door hem aangewezen projectgebied, af te wijken van een milieukwaliteitsnorm met betrekking tot bodem, geluid en lucht, of van de waarden en afstanden, bedoeld in de artikelen 3, 4 en 5 van de Wet geurhinder en veehouderij.

Op grond van artikel 8.2 lid 3 Wm was de Minister van Economische Zaken het bevoegd gezag voor vergunningaanvragen van inrichtingen die mijnbouwwerken zijn. Door de Chw wordt nu een onderscheid gemaakt tussen inrichtingen die als kernactiviteit mijnbouwactiviteiten hebben en inrichtingen die deze als nevenactiviteit hebben. Daartoe is artikel 8.2 lid 3 Wm zodanig gewijzigd dat de Minister van EZ het bevoegd gezag is voor vergunningaanvragen van inrichtingen die in hoofdzaak mijnbouwwerken zijn. Het nieuwe artikel 8.2a ziet op vergunningaanvragen van inrichtingen die mijnbouwactiviteiten als nevenactiviteit hebben. In dat geval is het college van B en W of het college van GS het bevoegd gezag, maar kan een vergunning niet worden verleend zonder dat de Minister van EZ een verklaring van geen bedenkingen afgeeft. De Minister blijft op deze wijze wel betrokken bij de vergunningaanvragen van bedrijven die mijnbouwactiviteiten hebben. Overigens kan tegen een beschikking houdende een verklaring van geen bedenkingen geen beroep worden ingesteld (artikel 20.2 lid 2 sub b Wm). Het bevoegd gezag zelf kan echter wel beroep tegen een dergelijke verklaring instellen (artikel 20.2 lid 3 Wm).

Op grond van artikel 8.8 lid 3 sub a Wm neemt het bevoegd gezag bij de beoordeling van de vergunningaanvraag de geldende grenswaarden die voortvloeien uit bepaalde artikelen uit de Wet geluidhinder in acht. In het nieuw toegevoegde lid 4 van dit artikel dient het bevoegd gezag in de gevallen waarin de gemeente een geluidreductieplan dient op te stellen (zie toelichting Wet geluidhinder), in afwijking van artikel 8.8 lid 3 sub a Wm, rekening te houden met dit plan. Het nieuw toegevoegde lid 5 van artikel 8.8 geeft aan dat indien uit de aanvraag blijkt dat de geluidsbelasting van het gehele industrieterrein niet toeneemt, dat dan zowel artikel 8.8 lid 3 sub a als artikel 8.8 lid 4 Wm niet van toepassing is. Indien toepassing wordt gegeven aan artikel 8.8 lid 4 of lid 5 Wm, dan wordt dit in de motivering van het besluit vermeld (artikel 8.8 lid 6 Wm).

Wet ruimtelijke ordening (art. 3.24)

Artikel 3.13 Wro (oud) is vervallen. Dit betekent dat er geen verplichting meer is om binnen een jaar na het onherroepelijk worden van het projectbesluit een ontwerpbestemmingsplan /beheersverordening overeenkomstig het projectbesluit ter inzage te leggen. Ook de opschorting van de bevoegdheid tot het invorderen van leges tot het tijdstip waarop het bestemmingsplan of de beheersverordening is vastgesteld, alsmede het vervallen van die bevoegdheid bij niet tijdige inpassing, is komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor de buiten toepassingverklaring van de beheersverordening ten behoeve van een project ex artikel 3.40 Wro.

In plaats daarvan bepaalt art. 3.24 Chw via het nieuwe artikel 3.13 Wro dat de bevoegdheid tot het invorderen van leges voor projectbesluiten ex artikel 3.10 Wro (niet meer voor art. 3.40 Wro besluiten) wordt opgeschort tot het tijdstip waarop het projectbesluit langs elektronische weg beschikbaar is gesteld. De bevoegdheid tot invordering vervalt indien het projectbesluit niet binnen twee maanden

elektronisch beschikbaar is gesteld conform het Besluit ruimtelijke ordening. Volgens de Wro dient het projectbesluit binnen twee weken na de vaststelling bekend te worden gemaakt. Volgens artikel 3.42 Awb geschiedt dit door kennisgeving van het vaststellingsbesluit. In aanvulling daarop schrijft de Wro voor dat op het moment van plaatsing van de kennisgeving ook het vaststellingsbesluit en de daarbij behorende stukken langs elektronische weg beschikbaar moeten worden gesteld. De Chw verbindt daar nu de sanctie aan dat indien de elektronische beschikbaarstelling niet binnen twee maanden na de vaststelling is bekendgemaakt de bevoegdheid tot het invorderen van leges vervalst.

Overgangsrecht

De Chw bevat voor deze wijziging van de Wro geen overgangsrecht. Dat betekent dat het nieuwe artikel 3.13 Wro van toepassing is op alle projectbesluiten die nog niet zijn ingepast in een bestemmingsplan of beheersverordening. Dit heeft tot gevolg dat voor de projectbesluiten die bekend zijn gemaakt voor de inwerkingtreding van de Chw, de inpassingsverplichting en daaraan gekoppelde opschorting van de invorderingsbevoegdheid ex artikel 3.13 Wro niet meer geldt.

Bij projectbesluiten die voor de inwerkingtreding van de Chw bekend zijn gemaakt kan direct worden overgegaan tot het invorderen van leges indien gemeenten bij de kennisgeving van het projectbesluit hebben voldaan aan de verplichting tot elektronische beschikbaarstelling (art. 3.8, lid 3 Wro).

Voor 1 januari 2010 was de wijze van elektronische beschikbaarstelling vormvrij (veelal werd gebruikgemaakt van een pdf-bestand), na 1 januari 2010 dient de elektronische beschikbaarstelling plaats te vinden via de wettelijke RO-standaarden.

Als bij het opleggen van de nota leges uitstel van betaling is verleend, kan dit uitstel bij beschikking worden beëindigd (artikel 25, tweede lid, Invorderingswet 1990). Desgewenst kan de invorderingsambtenaar een (nieuwe) betalingsregeling met belanghebbende treffen.

Projectbesluit en coördinatieregeling

De beperking in artikel 8.2, eerste lid, onder e, Wro dat alleen in eerste en enige aanleg beroep open staat bij de Afdeling bestuursrechtspraak tegen de gecoördineerd voorbereide en bekendgemaakte besluiten indien tegen één van die besluiten normaliter ook rechtstreeks bij de Afdeling bestuursrechtspraak beroep open stond, is vervallen. (artikel 3.14, onder E, 1, Chw) Indien gebruik wordt gemaakt van de coördinatieregeling staat voor belanghebbenden in eerste en enige aanleg beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. (art. 8.2 Wro) Dit bevordert de toepassing van de projectbesluitbevoegdheid met gebruikmaking van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 Wro.

